No. 7313. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. 1855.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTS-PRIJS VOOR 3 MAANDEN.

Voor Amsterdam.....ƒ 7.50. Voor de overige Steden des Rijks ƒ 8.50.

De Zondags-Editie..... 1.50. Afzonderlijke Couranten..... 0.10.

Maandag 21 Mei.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICHS.

Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIEN:

Van *een* tot *zeven* regels, behalve de 35 c. zegelgeld.....ƒ 1.75.

Iedere regel meerder..... —.25.

Buitengew. groote Lett., naar mate de ruimte die zij beslaan à 25 c. per regel

Tweede Editie.

ZONDAG-AVOND.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Vrijdag 18 Mei (des Avonds).

H. M. de koningin en Z. K. H. prins Albert hebben zich gisteren naar Fontainebleau begeven om een bezoek bij de ex-koningin der Franschen af te leggen.

— Heden heeft H. M., gelijk was aangekondigd, in het park van Buckingham-paleis, onder begunstiging van het schoonste weder en in bijzijn van eene ontelbare volksmenigte, de Krim-medaljes aan een 5 a 600-tal van het oorlogstooneel teruggekeerde militairen uitgereikt. De eerste, die de medalje ontving, was Z. K. H. de hertog van Cambridge, vervolgens kwamen de generaal sir de Lacy Evans, lord Cardigan, lord Lucan, enz.; de zwaar gewonde kapt. Troubridge werd in een rolstoel tot bij H. M. gebragt.

— In de zitting van het Huis der Gemeenten van jl. Donderdag is door lord Palmerston gezegd, dat er te Weenen na de zitting der conferentie, die 26 April gehouden en nog niet door eene latere zitting gevolgd is, diplomatieke mededeelingen tusschen de Westersche mogendheden en Oostenrijk gewisseld zijn betreffende de gevoerde vredes-onderhandelingen. Doch hierbij heeft de minister ook nu weder, even als toen hij eenige dagen geleden in het Parlement omtrent diezelfde mededeelingen onder vraag over dezelfde verklaring gevoegd, dat hij het niet dienstig achtte, zich over dezelfde verklaring verder uit te laten.

Dit antwoord des ministers voldoet niet aan den wensch dergenen, die in het Huis der Gemeenten opheldering omtrent deze zaak wensehten, dit blad, hetwelk thans van den *Times* van jl. Donderdag. Volgens zou in het ministerie Palmerston-groote verdeeldheid ten aanzien der vraag van vrede of oorlog bestaan, en door sommigen vrede tot elken prijs verkiesselijk worden. „Het is hoog tijd, zegt de *Times*, dat op eene of andere wijze het oordeel des Parlements over de vraag van vrede of oorlog aan het licht worde gebragt; ja, zulks is zoo dringend noodig, dat de tijd van drie of vier dagen, die nog verloopen moet vóór de beraadslaging over het voorstel van den Heer Milner Gibson [strekkende om Ruslands vredesvoorstellen in nadere overweging te doen nemen] ons nog te lang is. Wij vreezen ieder oogenblik te zullen vernemen, dat het vernederende schouwspel, hetwelk nog zoo kort geleden te Weenen is gespeeld, herhaald wordt, en dat wij nogmaals met Rusland zullen handelen over de vraag, niet of het Turkije tegen verlies van grondgebied wil waarborgen, niet of het wil toestemmen in eene vermindering zijner zeemagt, die alleen tot aanranding van een vreedzamen nabuur kan dienen, maar over de vraag of Rusland zoo goed zijn wil zijne vloot tot de bereikte getalsterkte te beperken, dan wel bovendien toegang voor haar zal vorderen tot de Dardanellen en den Bosporus, dat is tot het hart van het Turksche rijk. Wij verkeeren in bestendige vrees voor een eerloozen vrede. Wij weten welke stappen reeds in die rigting gedaan zijn, en wij weten niet welke inschikkelijkheden men nog verder van de Britsche natie wil vergen. De Heer Drouin de Lhuys is bereids afgetreden, omdat hij het oor geleend had aan voorstellen en openingen, die naar zijn oordeel aan zijn keizerlijken meester aan Frankrijks eer te kort en aan de doeleinden des oorlogs afbreuk deden. Onze eigen gevolmagtigde, Lord Cowley, is ook uit Weenen teruggekomen, maar heeft den draad der onderhandeling niet verder gevolgd, en blijft in het kabinet om zijnen invloed uit te oefenen ten gunste van eenen vrede zonder eere. Hij, ten vorigen jare zoo [illegible] om ons tot den oorlog aan te sporen, tracht het nu, naar gezegd wordt, daarheen te leiden, dat wij het ondernomen werk opgeven en Turkije aan Ruslands genade overleveren. In dit onedele streven wordt hij, naar wij vreezen, door een niet gering aantal van zijne ambtgenooten bijgestaan. De verdeeldheid in het kabinet komt, naar ons verzekerd wordt, scherp uit, en zou waarschijnlijk voor lang tot eene openlijke breuk overgeslagen zijn, indien van elders de minste aanmoediging ware toegekomen aan de dwaze zucht naar vrede tot elken prijs. Gelukkig echter heeft ons volk blijk gegeven van eene manmoedigheid, vastberadenheid en getrouwheid aan eigen overtuiging, die het weifelend gedrag van staatslieden, welke op het gezond verstand en het juiste gevoel van den grooten hoop laag nederzien, te schande maken. Ware het anders, dan zou lord John Russell waarschijnlijk nu reeds in het Huis der Gemeenten voor den dag gekomen zijn met eene verklaring, dat hij den oorlog niet kon verdedigen, en daardoor eene kabinetswijziging bewerkt hebben, gelijk onlangs door de verklaring dat hij het beleid des oorlogs niet verdedigen kon. Het is onbegrijpelijk, hoe hij, in een jaar tijds het vertrouwen op zich zelven, op zijn land en op zijne zaak zoo geheel kon verliezen, dat hij nu met eenen schijnvrede voor lief nemen en voor dreigingen bukken zou, om maar aan dien oorlog te ontkomen, welken hij ten vorigen jare in zoo stoute taal den verstoorder van Europa's vrede aangezegd heeft.

„Het Parlement, het land bedenke het wel: het is thans een beslissend tijdsgewricht voor ons; Engelands toekomstig lot wordt nu beslist, ten goede of ten kwade. Wil het Parlement werkelijk de pligten vervullen, die aan hetzelve door het vertrouwen der natie opgelegd zijn, dan make het onverwijld uit, wie aan onze zijde en wie aan Ruslands zijde is, opdat wij niet langer vertegenwoordigd worden door lieden, bij wie volkseer en volksbelang minder wegen, dan de zucht om te ontkomen aan die verantwoordelijkheid, welke zij onlangs nog zoo bereidvaardig op zich namen. Door thans, terwijl geen van de doeleinden des oorlogs bereikt is, met Rusland vrede te maken, zouden wij Ruslands roem en invloed over de geheele wereld doen rijzen en onzen naam vernederen."

Dit artikel van den *Times* is terstond door de *Globe* weêrsproken. „De mogelijkheid om den oorlog ten einde te brengen, hetzij door eene zeriele avondblad, behoort ons gouvernement steeds in het oog te houden. Een eervolle vrede is ons aller wensch; maar eenen vrede zonder eere door bewilligingen te koopen, is strijdig met den geest onzer ministers. Zij zijn geheel eensgezind met het gouvernement van den Keizer der Franschen; en deze heeft immers juist den minister, die eenigermate de zijnen raad verwijderd. In allen gevalle is het onloochenbaar, dat lord John Russell zich met de handelwijze van den Heer Drouin niet vereenigd heeft. De thans aanhangige vraag is of Rusland, niet of Engeland, wil toegeven; eene vraag die met neen schijnt beantwoord te moeten worden."

— Het legerkamp bij Aldershot zal nog voor het begin der volgende maand door p. m, 9000 man worden betrokken en de koningin is voornemens om bij die gelegenheid met haren gemaal, den hertog v. Cambridge en de lords Hardinge en Cardigan de legerplaats te bezoeken. De in Amerika aan te werven soldaten even als de Zwitsers zullen het later betrekken. Helgoland blijft daarentegen de verzamelplaats voor de Polen en Duitschers. Verscheiden officieren van het voormalige Sleeswijk-Holsteinsche leger hebben hunne diensten aangeboden. In het geheel gelooft men in den loop van dit jaar 60,000 man bijeen te zullen krijgen.

— Eerstdaags zullen vijf groote oorlogschepen van Spithead naar Marseille vertrekken, om daar behulpzaam te zijn in het vervoeren van een nieuw Fransch leger van 50,000 man.

— De gedruktheid in den ijzerhandel van Zuid Staffordshire is dezer dagen vermeerderd geworden door de schorsing van betaling eener groote firma; het passief moet 150,000 £ te boven gaan.

— Volgens brieven van Malta, is in de Middellandsche Zee weder eene daad van zeeroof gepleegd, zijnde het van Hartlepool naar Malta bestemde schip Lively den 2den Mei op de hoogte van kaap Tresforcas door de Mooren bemagtigd; de bemanning wist met de boot te ontkomen en werd den 9den door het van Londen naar Konstantinopel bestemde schip Empress naar Malta gebragt.

Duitsche Post.

WEENEN, 17 Mei. De gedrukte protocollen der Weener conferentie zijn door de staatdrukkerij reeds bij het ministerie van buitenl. zaken afgeleverd. De *Wiener Ztg.* geeft op den grondslag van dezen authentieken tekst eene vertaling van het eerste protocol.

— Het *Fremdenblatt*, sprekende van de aftreding des graven v. Nesselrode, meldt, dat de Russische graaf Tolstoy als staatssecretaris in het Russische ministerie van buitenl. zaken is getreden, hetgeen intusschen niets verandert in de stelling van den staatskanselier.

— De aartshertog Albrecht vertrekt morgen naar Hermanstadt, om het bevel over het 3de armée-korps op zich te nemen.

— In een militair opzigt heerscht alhier veel bedrijvigheid. Alle troepen, die uit Weenen vertrekken, nemen den weg naar Moravie, alwaar zij zich tusschen Olmutz en Hradschin posteren. Evenwel zijn al die militaire toebereidselen niet te beschouwen als een teeken, dat het Oostenrijksche kabinet besloten heeft, reeds nu een werkdadig aandeel aan eene krijgskundige operatie met de Westersche mogendheden te nemen. Zelfs is het oogenblik van eene werkdadige tusschenkomst van Oostenrijk ten gunste dier mogendheden, meer dan ooit op den achtergrond geschoven.

FRANKFORT, 18 Mei. Vele Polen, uit Frankrijk en Belgie komende, trekken op dit oogenblik door de Rijnprovincien naar het Oosten. Men schijnt hun te Parijs en Londen nieuwe uitzigten te hebben geopend, want zij leggen veel vertrouwen aan den dag nopens de wedergeboorte van hun vaderland.

— De vierde conferentie der vertegenwoordigers van de negen Staten der Duitsch-Oostenrijksche telegraaf-vereeniging is den 15den dezer te Munchen door den Heer von der Pfordten geopend.

— Naar men met zekerheid verneemt zullen in Beijeren geene nieuwe spoorweglijnen op staatskosten worden aangelegd.

— De hertog van Montmorency, de vertrouwde vriend van de familie Orleans, bevindt zich sedert eenige dagen te Frohsdorf bij den graaf van Chambord. De toenadering tusschen de beide takken der Bourbons heeft in den laatsten tijd vorderingen gemaakt.

Fransche Post.

PARIJS, Vrijdag 18 Mei.

De Keizer en de Keizerin zullen dezen avond de voorstelling van Jocelin in den schouwburg *de l'Ambigu Comique* bijwonen.

— Er wordt verzekerd, dat de Heer Drouin de Lhuys eerstdaags naar Madrid zal vertrekken, met den last om formeel Spanje uit te noodigen zich bij de Westersche alliantie tegen Rusland aan te sluiten. Ook wordt beweerd, dat de Heer Drouin den markies de Turgot, wiens gezondheid veel te wenschen overlaat, als gezant bij het Madridsche hof zal vervangen.

— Volgens een gerucht, zou de Heer Walewski slechts zeer kort aan het hoofd van het ministerie van buitenl. zaken blijven; hij zou namelijk reeds in de eerste weken aftreden en zijne portefeuille alsdan aan den Heer de Persigny of wel aan den Heer de Thouvenel worden opgedragen.

— Het berigt, betreffende het aan den generaal Canrobert verleende ontslag als opperbevelhebber van het Fransche leger in de Levant, wordt in allen deele bevestigd. In den *Moniteur* is de brief opgenomen, welke door het genoemde legerhoofd, onder dagteekening van 16 Mei, aan Z. M. den Keizer is gerigt. Die brief is van den navolgenden inhoud:

„Mijne door verzoekijenissen zeer verzwakte gezondheid veroorlooft mij niet om langer als opperbevelhebber werkzaam te blijven. Pligtbesef ten aanzien van mijnen Souverein en van mijn Land noopt mij U. M. te verzoeken, om het commando over te dragen aan den generaal Pélissier, een legerhoofd van groote bekwaamheid en veel ondervinding.

„Het leger, hetwelk ik aan hem overlaat, is ongedeerd, gehard in den strijd, vol geestdrift en vertrouwen. Ik verzoek U. M. ten dringendste, om mij eene plaats te laten, als strijder, al ware het slechts aan het hoofd van eene divisie."

De minister van oorlog heeft terstond daarop aan den generaal Canrobert het navolgende schrijven gerigt:

„De Keizer neemt uw ontslag aan. Z. M. betreurt het zeer, dat uwe gezondheid heeft geleden. Hij wenscht u geluk met uw verlangen om bij het leger te blijven. Gij zult in hetzelve het bevel voeren, niet alleen over éene divisie, maar over het geheele legercorps van den generaal Pélissier. Gij zult het opperbevelhebberschap aan dat legerhoofd overdragen."

— Ten gevolge van den dood des admiraals de Mackau, heeft Frankrijk slechts twee admiralen, zijnde de Heeren Parceval Deschênes en Hamelin, die beiden eerst sedert 2 Dec. 1854 dien rang bezitten.

— De Heer Ch. de Brouckère, burgemeester van Brussel, die als lid der commissie de opening der tentoonstelling heeft bijgewoond, is gisteren naar Brussel teruggekeerd. Prins Napoleon moet zich langen tijd met hem onderhouden en hem geluk gewenscht hebben met de schoonheid van het door België ten toon gestelde.

— Men verzekert, dat de Keizer voornemens is, om van de ondernemers der tentoonstelling vergunning te erlangen tot het geheel kosteloos openstellen van het gebouw gedurende éénen dag, opdat alsdan de mindere volksklasse de tentoonstelling zal kunnen bezoeken.

— Gedurende den tijd, dat de tentoonstelling opengesteld blijft, zal de keizerlijke bibliotheek des Maandags, Woensdags en Zaturdags voor het publiek geopend zijn. De andere voorname bibliotheken, ook die van Mazarin, kunnen dagelijks, uitgezonderd Zon- en feestdagen, worden bezigtigd.

— De commissie uit den Sardinischen senaat, welke benoemd was om de artikelen van het wets-ontwerp tegen de kloosters in overeenstemming te brengen met het amendement Desambrois-Collegno, heeft hare werkzaamheden volbragt. De senaat zal zijne beraadslaging over de genoemde wet voortzetten.

— Volgens berigten uit Rome van den 12den bevond de Paus zich toen te Porto-Danzio. Het gerucht, dat in omloop was geweest, betreffende eene zamenkomst van Z. H. met den Koning van Napels, had zich niet bevestigd. Zelfs zoude de zaak der Jezuïten, naar men wil, eenige verkoeling tusschen de hoven van Rome en Napels hebben verwekt.

SPAANSCHE GRENZEN, 17 Mei. In de staatkundige kringen van Madrid zijn geruchten in omloop nopens een door den minister van financien aangeboden ontslag, doch zij vinden weinig geloof.

De Spaansche afgevaardigden houden zich steeds bezig met de behandeling der constitutionele grondslagen. In de zitting der Cortes van 14 Mei is beraadslaagd over het beginsel der afschaffing van de doodstraf en de verbeurd-verklaring van goederen, ter zake van staatkundige misdrijven. Het schijnt, dat dit zal worden aangenomen. De Heer Figueras heeft voorgesteld om de doodstraf ook af te schaffen voor burgerlijke misdrijven. De minister Aguerre en de Heer los Herros hebben dit amendement bestreden, minder om de zaak, dan omdat het de tijd niet was om daarover te beslissen. Het voorstel is met eene groote meerderheid verworpen.

Het gerucht is in omloop, dat de Heer de San Luïs zich te Madrid bevindt.

De Heer Madoz zal weldra aan de Cortes het ontwerp van eene organieke wet betreffende de rekenkamer aanbieden. Volgens dat ontwerp zoude de rekenkamer, benoembaar door de Cortes, geene uitgaven geldig mogen verklaren, waarin niet op het budget voorzien is en zoude zij gemagtigd zijn elke magtsoverschrijding der regering, in zake van uitgaven, te doen vervolgen.

De Mexikaansche gezant aan het Spaansche hof, de Heer Vivo, heeft inlichtingen gegeven aangaande de weigering van zijn gouvernement om den Heer Antonio y Zagos als vertegenwoordiger van Spanje te ontvangen. Die inlichtingen hebben de regering van Spanje geenszins voldaan, en men ziet thans dagelijks het vertrek van den Heer Vivo te gemoet.

Belgische Post.

BRUSSEL, Zaturdag 19 Mei.

De Prins de Chimay heeft Donderdag jl. op het kasteel van Laeken eene audientie bij den Koning gehad.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Zondag 20 Mei.

Het onderwerp, waarmede men zich eergisteren te Parijs het meest bezig hield, was het door den *Moniteur* medegedeelde feit der vervanging van den generaal Canrobert door den generaal Pelissier, als opperbevelhebber van het Fransche leger in het Oosten (zie onder den *Fransche Post*, hiervoren). Algemeen is men van gevoelen, dat de opgegeven reden voor dit ontslag, namelijk de zwakke gezondheid van generaal Canrobert, slechts een voorwendsel is, vermits genoemde veldheer onder de bevelen van generaal Pelissier een kommandement heeft aanvaard, dat veel meer ligchaamskrachten en eene goede gezondheid vereischt, dan zulks met het opperbevelhebberschap het geval is. Men heeft derhalve naar eene andere reden voor die vervanging gezocht, en deze meenen te vinden in een verschil van gevoelen nopens het plan, dat bij den oorlog moest gevolgd worden. Generaal Canrobert, die meer naar orde en geleidelijk wil voortgaan, zou namelijk niet zijne algeheele goedkeuring gehecht hebben aan het nieuwe plan, volgens hetwelk de operatien met meer veerkracht zouden worden voortgezet. Dienvolgens heeft hij de ten uitvoer legging van dit plan opgedragen aan den generaal Pelissier, die zich in Afrika den roem heeft verworven van eene veerkracht, welke men hem onder zekere omstandigheden wel eens verweten heeft, te ver te drijven. De toekomst zal leeren, of hij dezen roem in allen deele zal handhaven; zeker is het althans, dat hij eene zware en moeijelijke taak op zich heeft genomen.

Te Parijs wordt algemeen geloofd, dat ook Lord Raglan spoedig als opperbevelhebber over het Engelsche leger in de Krim zal worden ontslagen. Een der geachtste hoofd-officieren van het Fransche leger moet nopens Lord Raglan hebben gezegd, dat diens al te groote bezorgdheid voor zijne troepen aan het Engelsche leger 20,000 man heeft gekost; en dat hij niet de helft van dat getal zou hebben verloren, wanneer hij zijne manschappen meer hadde blootgesteld.

De berigten van het tooneel des oorlogs bepalen zich tot eene hier achter medegedeelde depêche van Prins Gortschakoff van den 12den, meldende, dat het vuur van den vijand voor Sebastopol gematigd was. Op dien dag werd door de Russen een vrij gelukkige uitval gedaan voor het bastion N°. 3, waarbij eenige kanonnen der Engelschen werden vernageld.

De Carmel heeft berigten aangebragt uit Konstantinopel tot den 10den (zie *telegrafische depêche* hierachter). In die berigten wordt melding gemaakt van een hevig gevecht op den 8sten, op de hoogten van Balaklava tusschen de Russen en Turken en Egyptenaren, waarbij de Ottomannen zich goed gedragen hadden en de aankomst der geallieerden de overwinning had beslist. Eene nieuwe batterij van 40 stukken werd op de veroverde stellingen opgerigt.

De vroegere berigten uit Konstantinopel van den 7den melden nog, dat in plaats van Kiamil-Pacha, als president van den raad benoemd is Chekif-Pacha, die insgelijks de functien van groot-vizier vervult tot aan de komst van Ali-Pacha uit Weenen. De Sultan Abdul-Medjid had aan zijn schoonbroeder Mehemet-Ali-Pacha, tegen wien gelijk men weet het verbanningsdecreet is opgeheven, eene som van 700,000 piasters geschonken voor reiskosten, een bewijs dat de voormalige grootvizier geheel in gunst is teruggekeerd; men was van gevoelen dat hij weldra weder deel aan de staatszaken zou nemen. Lord Stradford de Redcliffe was den 5den uit de Krim te Konstantinopel geretourneerd.

De diplomatieke berigten zijn heden bijzonder schaars. Wij hebben gisteren reeds per telegraaf gemeld, dat prins Gortschakoff te Weenen eene conferentie heeft gehad met den graaf von Buol, aan wien hij de nota van graaf Nesselrode heeft aangeboden, welke nota gelijk men weet een verslag behelst van den loop der Weener onderhandelingen uit het Russische oogpunt.

Verscheidene dagbladen melden thans insgelijks, dat de graaf v. Nesselrode den Keizer van Rusland zijn ontslag heeft aangeboden, hetwelk is aangenomen; zijnde in zijne plaats benoemd de Prins Yermoloff, het hoofd der nationale partij van Moscou. Te Parijs, waar dit gerucht insgelijks in omloop was, beschouwde men het als allen kans op het sluiten des vredes den bodem inslaande. Men geloofde aldaar, dat de Keizer van Rusland geen beter bewijs kon geven, dat hij geen vrede wil, dan door den Prins Yermoloff in de plaats van Nesselrode te kiezen. Intusschen vereischt dit berigt nog bevestiging.

Tot dusver zijn achtervolgens 100,000 man Fransche troepen naar de Krim gevoerd. Daarvan zijn 60,000 door ziekten gestorven en teruggekeerd, of op het slagveld gedood of gekwetst, zoodat thans nog slechts 40,000 man Franschen in de Krim aanwezig zijn.

De uitvoerige rapporten van den generaal Canrobert, in het officiele Fransche dagblad medegedeeld (zie onze *telegrafische berigten* van gisteren) ten aanzien van de gevechten van 1 en 3 Mei bevatten slechts bekende bijzonderheden, waarop wij niet behoeven terug te komen.

Den 17den heeft Z. M. de Koning, in gezelschap van Prins Hendrik en een talrijk gevolg, zijne plegtige intrede binnen Luxemburg gedaan. De ontvangst had plaats naar het feestelijk programma, dienaangaande door de stedelijke regering vastgesteld.

Z. M. heeft aan den Heer A. van Goudoever, gewoon hoogleeraar in de faculteit van wijsbegeerte en letteren aan de hoogeschool te Utrecht, ten gevolge van het bereiken van den zeventig-jarigen ouderdom, verleend een eervol ontslag uit zijne voormelde betrekking, met vrijlating om zijne aanspraak op pensioen volgens de daaromtrent bestaande verordeningen te doen gelden.

Van Regeringswege is, ten behoeve van sommige der Kamers van Koophandel en Fabrieken, verzonden een overzigt der gedurende 1854 te Altona ingeklaarde zeeschepen.

De commissie van beheer en toezigt tot droogmaking van het Haarlemmermeer, verwittigt de gegadigden, dat op twee plaatsen in den Haarlemmermeer-polder gronden zijn afgezonderd tot het bouwen van twee dorpen, en dat wie genegen is daar een woon- of winkelhuis of andere inrigting te bouwen, den noodigen grond voor de behuizing met een erf in koop kan bekomen, vooreerst tegen den prijs van 30 cents per vierkante Ned. el.

Namens de Maatschappij tot bevordering der Vee-artsenijkunde hebben de Heeren J. van Dam, S. van der Vaart en J. B. Snellen, rijks-veeartsen, een adres aan de Tweede Kamer der Staten Generaal ingediend, strekkende tot ondersteuning van het aanhangige wetsontwerp over de veeartsenijkunde.

Zij achten eene wettelijke regeling noodig wegens de vele schaden, welke de landman door de onkunde, onbeschaamdheid en soms kwaadwilligheid van ganschelijk onbevoegde uitoefenaren der veeartsenijkunde gedurig ondervindt, welke schaden juist daarom te veelvuldiger en zwaarder zijn, dewijl deze dusgenaamde empirici zich onder de tegenwoordige omstandigheden, noch om eene zedelijke, noch aan eene wettelijke verantwoordelijkheid te bekreunen hebben; het zoude adressanten (zoo vervolgen zij) gemakkelijk vallen, tot staving hunner hierboven uitgesproken overtuiging, tal van zeer sprekende voorbeelden aan te halen, en diegenen te logenstraffen, welke willen beweren, dat de voorliefde van den boerenstand voor de dus genaamde empirici niet gelegen is in eenig vooroordeel ten gunste van dezen, maar in het gemis van dien bij de diagnose van ziekten zoo belangrijken practischen blik en van op ondervinding steunende kennis en bekwaamheid bij wetenschappelijk opgeleide veeartsen.

Maar zij willen liever alleen op het hooge belang wijzen, dat de staat bij den bloei van alle takken van landbouw heeft, welke bloei nimmer tot zijn hoogste standpunt kan opgevoerd worden, zoo lang het aan ieder, hoe onwetend en ongeschikt hij ook zij, onder de bescherming van een patent vrij staat, aan de veeteelt, een harer voornaamste onderdeelen, straffeloos, schade op schade te berokkenen.

Adressanten meenen als door de ondervinding genoegzaam bewezen, te mogen aannemen, dat hiertegen niet anders is te waken dan door alleen aan hen, die zich aan een behoorlijk examen van staatswege onderworpen hebben, de uitoefening der vee artsenijkundige praktijk toe te staan, en moge men nu soms in het denkbeeld verkeeren, dat hierin eene schending van het eigendomsregt voor den landbouwer gelegen is, zoo meenen adressanten hiertegen te mogen aanvoeren, dat, hoezeer het eigendoms-

regt voorzeker allezins behoort te worden geëerbiedigd, deze regel echter nimmer zoover mag worden uitgestrekt, dat het een ieder vrij staan zal, zijn eigendom zoodanig te gebruiken of te misbruiken, dat daaruit schade en onheil voor derden kan voortspruiten; en dat eene algeheele vrijheid om vee-artsenijkundige hulp van ganschelijk onbekwame personen in te roepen, gereedelijk dergelijke gevolgen zoude kunnen hebben, is niet moeijelijk in te zien, wanneer men bedenkt, dat b. v. onvoorzigtigheid in het aanwenden van kwikmiddelen, bij melkkoeijen, meermalen vergiftiging van menschen heeft veroorzaakt, dat onbekendheid met den aard van sommige veeziekten menigmaal de treurigste gevolgen van het eten van vleesch, afkomstig van zieke dieren, heeft ten gevolge gehad; dat deze zelfde onbekendheid met den aard der onderscheidene ziekten de vreeselijkste besmettelijke veeziekte over ons vaderland heeft doen verbreiden, waardoor de algeheele ondergang van menigen nijveren landbouwer veroorzaakt is, en millioenen schats aan den nationalen rijkdom zijn ontnomen.

Bij de adhaesie, die zij dien ten gevolge aan het ontwerp geven, merken adressanten omtrent art. 4 op, dat het hen eenigzins heeft verwonderd, dat hier voor de eerste maal van den met het toezigt op geheel de Vee-Artsenijkundige dienst belasten ambtenaar gesproken wordt, zonder in eene nadere beschouwing van diens ambt en werking te treden; een zoodanig ambtenaar toch behoort, hoewel uit den kring der tegenwoordige Rijks-Vee-Artsen of der latere Vee-Artsen gekozen, echter niet meer Vee-Arts, maar alleen ambtenaar der policie, voor zoo verre die in Veeartsenijkundige belangen ingrijpt, te zijn, vooreerst ten einde hij zich geheel en in allen deele aan den gewigtigen en veel omvattenden werkkring, hem in dit ontwerp van Wet opgedragen, moge kunnen wijden en geheel gerust kan zijn, dat eene ijverige en naauwgezette betrachting zijner pligten hem niet kan benadeelen in zijn middel van bestaan, zoo als bij het uitbrengen van Rapport omtrent besmettelijke ziekten, keuring van vleesch, enz., wanneer hij, gelijk het onderhavige artikel reden geeft te vermoeden, tevens Veeartsenijkundige practijk mogt uitoefenen, soms het geval zoude kunnen zijn, maar ook ten tweede, dewijl de vereenigbaarheid der ambsbetrekking met de practijk den Rijks-Veearts op eenigzins partijdig standpunt tegenover zijne kunstbroeders zoude kunnen plaatsen.

In de bepaling van art. 5, volgens welke de Veearts alleen geneesmiddelen voor dieren, die hij zelf behandelt, mag verkoopen, zien zij eene noodelooze vrees voor gevaar van misbruik, welke te minder op rede gegrond mag genoemd worden, wanneer men bedenkt, dat de staat den Veearts zoowel in de Artsenijmengkunde en geneesmiddelleer als in de Schei- en Kruidkunde grondig onderwijs geven doet; waar toch zal de landman zich beter de onderscheidene ingrediënten tot zuivering zijner stallen van smetstoffen, tot reiniging van ongedierten van zijn vee, enz. aanschaffen dan bij den Veearts? want moet hij die immer bij den Apotheker halen, dan mist hij ten eerste den zoo noodigen raad bij de aanwending dezer stoffen, terwijl daarenboven hierdoor de thans zoo algemeene uitoefening van de empirici op Veeartsenijkundig gebied door Apothekers en Droogisten zeer wordt in de hand gewerkt; beter ware het daarom welligt dat er starfbepalingen werden gevonden, tegen het verkoopen van geneesmiddelen voor dieren, door anderen dan Veeartsen, anders dan op het voorschrift van dezen.

In art. 7 schijnt de bepaling, dat de veearts eene genoegzame hoeveelheid geneesmiddelen, enz., in voorraad hebben moet, te bezwarend, wanneer daar niet worden tusschen gevoegd, de woorden „van de meest onmisbare," terwijl het tevens gewis niet overbodig zoude kunnen genoemd worden, wanneer daarbij werd bepaald, dat die geneesmiddelen zoowel als de werktuigen, enz., van de beste hoedanigheid zullen moeten zijn.

Art. 11 zoude beter aan het doel beantwoorden, wanneer daarbij alleen bepaald werd, dat de veearts aan het hoofd des gemeentebestuurs en aan den rijks-veearts binnen 24 uren schriftelijke aangifte doen moest van alle veeziekten, welke besmetting van anderen kunnen veroorzaken, dewijl het bij de tegenwoordige redactie aan iederen veearts verbleven is te bepalen welke ziekten al dan niet tot policie-maatregelen aanleiding kunnen geven, met dien verstande echter, dat wanneer eenmaal aangifte was gedaan van het uitbreken eener besmettelijke veeziekte op eenen stal, niet verder melding zoude behoeven gemaakt te worden van ieder speciaal geval dierzelfde ziekte, bij denzelfden eigenaar en op dezelfde verblijfplaats; anders toch zoude dit artikel bij het heerschen eener epizöotie, aanleiding kunnen geven, dat den veearts een geheel noodelooze last werd op de schouderen gelegd, waardoor hij welligt ten laatste zich genoodzaakt zoude kunnen zien, eenen bijzonderen klerk tot het opmaken der aangiften in dienst te nemen.

De in art. 13 opgenomene omschrijving van wat de wet voor uitoefening der veeartsenijkunde houdt, achten adressanten te beperkt, daar toch de verloskunde der dieren, het castreren, enz., gewisselijk als tot de vee-artsenijkundige practijk behoorende moeten worden beschouwd.

Zij wenschen verder, niet enkele daden, maar de gewoonte van onbevoegde uitoefening der veeartsenijkunst gestraft te zien, zonder onderscheid of er belooning genoten zij.

In plaats van art. 24 stellen zij voor, aan die empirici, welke twintig jaren of meer patent gehad hadden, de vrije verkrijging van het regt van praktijk, zonder examen, mits zij niet van woonplaats veranderen, toe te staan, en allen zonder onderscheid van jaren, die de laatste vijf jaren patent hadden, hiertoe nog twee jaren bevoegd te laten, binnen welken tijd zij na het afleggen van een examen tot veearts kunnen bevorderd worden.

Eindelijk achten zij eene afschaffing der thans bestaande instructien van 's rijks veeartsen en herziening van hun tarief wenschelijk.

---

* 's GRAVENHAGE, 21 Mei. H. M. de Koningin, benevens HD. zuster, de gravin von Neiperg, hebben heden morgen de godsdienstoefening in de Waalsche kerk bijgewoond, onder het gehoor van den Wel-Eerw. Heer Ds. Geye, predikant te Amsterdam.

— Heden wordt in de residentie op de gebruikelijke wijze de verjaardag van H. K. H. Prinses Hendrik der Nederlanden gevierd, zoo door het uitsteken der vlaggen van de openbare en vele bijzondere gebouwen en het bespelen van het klokkenspel als het houden eener groote parade ten 3½ ure in de Maliebaan.

— Gisteren heeft er bij Z. K. H. Prins Frederik een groot familiediner plaats gehad, dat ook door H. K. H. de gravin van Neiperg, Prinses van Wurtemberg, werd bijgewoond.

— Gedurende de laatste dagen hebben vele der Scheveningsche visschers alle reden van zich te verblijden over eene gunstige vangst.

— Gisteren ochtend, omstreeks 11 ure, heeft er in de Boekhorststraat, bij den stalhouder van Heerdt, een treurig ongeluk plaats gehad. Bij het doorzagen van een kapbind, dat doorbrak en naar beneden stortte, is een man getroffen, die daar onder stond. Hij werd deerlijk gewond naar het Burgergasthuis overgebragt en is reeds tegen den middag aan de bekomene wonden overleden.

---

* ROTTERDAM, 19 Mei. Heden morgen heeft een man, wonende in de tweede Lombardstraat alhier, zich, in de nabijheid der werkplaatsen van zijnen patroon, door ophanging van het leven beroofd; men heeft het lijk naar het drenkelingshuisje vervoerd. Als oorzaak noemt men eene geschiedenis, waarvan de man, hoewel geheel onschuldig, de gevolgen niet wilde beleven. Een zevental kinderen, waaronder nog een pas geboren, zijnde de vrouw heden nacht bevallen, blijven onverzorgd achter en beweenen een zorgenden vader.

GOUDA, 19 Mei. Onze stad heeft heden een regt feestelijk aanzien. En geen wonder. Eene heugelijke gebeurtenis hebben wij te vermelden, eene gebeurtenis, die op de welvaart en den bloei dezer gemeente, niet minder dan op het gemakkelijker verkeer met de naburige plaatsen, van onberekenbaren invloed moet wezen. Door het oprigten van eene eereboog aan het einde van den kleiweg en door het uitsteken der vlaggen werd reeds vroeg blijk gegeven van de billijke belangstelling, die allen vervulde, nu de plegtige opening van den spoorweg op Utrecht plaats heeft. Heden arriveerden alhier ten 1 ure de hoofddirectie en HH. commissarissen van den Rijn-spoorweg vergezeld van verschillende lands-, provinciale en gemeentelijke autoriteiten. Aan het stations-gebouw, bij deze gelegenheid doelmatig versierd, werden zij ontvangen door HH. burgem. en wethouders dezer gemeente, en bij monde van den eerstgenoemde verwelkomd. Daarna bestegen zij, terwijl zich eene feestelijke muzijk deed hooren, de daar ter plaats gereed staande rijtuigen, die hen naar het raadhuis voerden, waar hun een dejeuner werd aangeboden. Heden namiddag 3 ure vertrekken HEd. naar Utrecht.

Wij verheugen ons ten hoogste in deze gebeurtenis, die voor de stad onzer inwoning de bron kan worden van toenemenden voorspoed, naardien toch de versnelde gemeenschap ongetwijfeld het handelsverkeer zal bevorderen, maar ook niet weinigen zal uitlokken deze stad te bezoeken. (*Gouds-Kr.*)

---

* ARNHEM, 19 Mei. Heden avond werd op den hoek der Nieuwstraat, nabij het logement het Zwijnshoofd, het zesjarig kind van den slager C., alhier, door eene kar overreden, hetgeen onmiddellijk den dood des kinds ten gevolge had. Misbruik van sterken drank is, zegt men, bij den geleider der kar oorzaak der onvoorzigtigheid geweest.

---

* ZALT-BOMMEL, 19 Mei. Laatstl. Woensdag had zekers H. Sloth, wonende te Driel, terwijl hij op eene kar, beladen met eenige zakken aardappelen, eenen zak wilde regt leggen, en daartoe op het wiel dier kar stond, het ongeluk te struikelen en op den grond te vallen. Het paard, door den val verschrikt, ging door, en de wielen dier kar gingen over hem heen, met het verder noodlottig gevolg dat de ongelukkige, ten gevolge der daardoor bekomene kneuzingen en verwondingen, gisteren morgen is overleden.

GRONINGEN, 19 Mei. Heden werd aan onze hoogeschool bevorderd tot doctor in de letteren, de Heer H. L. Brugsma, van Groningen, na het verdedigen van een *specimen inaugurale, continens gymnasiorum apud Graecos descriptionem.*

ZIERIKZEE, 18 Mei. Heden namiddag liep alhier van de werf van den Heer C. Smit, met het beste gevolg te water het barkschip Haamstede, groot 390 gemeten lasten, hetwelk gevoerd zal worden door kapitein H. H. de boer; boekhouders de Heeren M. C. de Crane & zoon.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 19 Mei. Tarwe: 160/2 ℔ Hoogl. Kleefs. *f* 460; 162/2 ℔ Bovenl. Ris *f* 450; 161/2 ℔ dito dito *f* 440, 443. Rogge: 152/2 ℔ Eng. *f* 330, 335; 146/2 ℔ Deens. *f* 310; 145/2 ℔ Arch. *f* 330.

SCHIEDAM, 19 Mei. Rogge verkocht: 147/2, 150/2 ℔ gedr. Deens. *f* 323 6/w., 334 3/m.; 142/2 ℔ Arch. *f* 320 6/w; 149/2 ℔ gedr. Deens. *f* 326 kt., 329 6/w. Garst: 128/2 ℔ gedr. Wolgast *f* 230 6/w.; 129/2 ℔ Zweeds. *f* 198 kt., 200 6/w.; 139/2 ℔ Deens. *f* 221 6/w.; 136/2 ℔ dito *f* 210 6/w. Moutwijn *f* 19.25. Genever *f* 24.75; Amst. Proef *f* 26.

LEYDEN, 19 Mei. Hooi- en Scheiboter van *f* 38 tot 41; Grasboter van *f* 42 tot 46.

LEEUWARDEN, 18 Mei. De aanvoer van Granen was heden niet groot. *Tarwe* 50 a 60 c. hooger betaald zoo voor binnen- als buitenlandsche verzending; 126, 128 ℔ puike *f* 13.50 a 13.80; 120 a 125 ℔ knappe *f* 12.50 a 13.25. — *Rogge* bij partij met minder kooplust doch voor cons. hooger betaald, n. Inl. van *f* 9.65 a 10.20. — *Boekweit* tot iets hoogere prijzen met meer handel, 122 ℔ Vries. Zand *f* 9 a 9.10; 117, 118 ℔ Veen *f* 8.15 a 8.30. — *Garst* 10 c. hooger met goede vraag. — *Haver* met goeden handel tot ruim vorige prijzen. — *Boter f* 40.50.

De Veemarkt van heden leverde een bijzonder schoon gezigt op, zoo door de talrijkheid der aanvoeren als door het gehalte van vele soorten. Vette Runderen en beste Kalveren gingen, tegen verhoogde prijzen vlug van de hand. Ook in Schapen was de handel vrij geanimeerd met eene willige markt. In Varkens heerschte daarentegen eene flaauwe stemming en ging weinig om, daar er weinig voeder meer voor deze Veesoort is en dien tengevolge ook de kooplust beperkt is.

GRONINGEN, 18 Mei. Door den plaats gehad hebbende feestdag was de aanvoer van Granen aan onze markt heden al zeer gering. Roode *Tarwe* tot vorige prijzen weinig in omgegaan en van witte slechts een partijtje verkocht op 120 ℔ tot *f* 12.50. — Van *Rogge* werd nog al iets aangeboden en waren vorige koersen goed te bedingen. — *Boekweit* 10 c. hooger verk. en heeft 116 ℔ Veen *f* 8 opgebragt. — *Garst* zeer gevraagd, voor het weinige dat werd aangeboden, is aan pelderijen en ter verzending 10 c. meer bedongen, 99 ℔ Winter *f* 5.75. — *Haver* in alle soorten 5 c. verhoogd. — *Paardenboonen* tot ruim vorige prijzen verk. — *Gort* met goeden handel tot vorige prijzen. — *Raapolie* met geretireerde verkoopers, tot *f* 49 is bij partij gedaan.

ANTWERPEN, 19 Mei. Behalve de gisteren gemelde 40/m. kil. *Campèchehout*, zijn dezer dagen nog verkocht ca. 200,000 kil. a *f* 3½. — In *Suiker* werden heden afgedaan 930 k. Havana en 290 cranj. Java. Bovendien werd eene afdoening ter exportie bekend van ca. 760 k. Havana. — *Katoen* willig. Men heeft gerealiseerd 319 b. Georgia per Alesto en 103 b. dito, in terugkoop; op levering zijn 286 b. Louisiana afgedaan.

HAMBURG, 18 Mei. *Koffij* stiller; de verkoopen bepaalden zich in deze week tot 4000 b. Brazil van 3½ a 5¼, 2000 b. Languayra van 5 5/16 a 6¼ en 200,000 ℔ Portorico van 5 11/16 a 6¼ sch. — *Suiker* zeer vast, doch door geringen voorraad zonder grooten omzet. Geraffineerd blijft tot de volle prijzen gevraagd. — In *Rijst* werd weder veel omgezet, grootendeels ter verzending; men heeft de hoogste prijzen der vorige week en voor Carolina en mooi gepeld Java zelfs 8 sch. hooger moeten besteden. — *Katoen* blijft rijzende en bij weinig voldoende keuze is de vraag levendig; ca. 1400 b. Noord-Amerik. werden afgedaan in de prijzen van ca. 5 a 6⅛ sch. — *Huiden* onveranderd vast. Uit de eerste hand zijn verkocht 3059 st. Mazzatlan, 2200 st. Buenos-Ayres, 800 st. natgez. dito, 2185 st. Baraccas, 461 st. Caldera en 379 st. Callao. — *Raapolie* was heden in loco en op levering in Mei iets stiller tot 33¾ a 33⅝ mb., Oct. 30 mb. — *Lijnolie* vaster en op 24⅜ mb. gehouden. — *Traan* iets lager en blanke soorten goed gevraagd, van O. Ind. werden 300 ton afgedaan. — *Talk* met weinig vraag, Petersb. gele wordt op 35 mb gehouden, inl. 34 a 35 mb. — *Granen* stil doch de houders zijn vast gestemd.

LONDEN, 18 Mei. *Koffij* ferm prijshoudend, doch stil. Voor native Ceylon werd uit de hand 47.6 besteed. — *Suiker* geanimeerd. Van Mauritius en West-Ind. soorten zijn de prijzen sedert de vorige week 1 sh. gestegen. Heden werd eene lading van 1700 k. blond Havana N°. 14 voor de Middellandsche Zee genomen tot 25 sh. — *Rijst* stil en zonder prijsverandering; in veiling zijn heden 1638 b. Beng. verkocht van 13.6 voor gemeen a 14.6 voor goed middel blank. Er zijn deze week ruim 60,000 b. Beng. Rijst aangevoerd. — *Indigo:* Van 1034 k., die heden in veiling voorkwamen, zijn slechts 382 k. verkocht. — De veilingen zullen Maandag afloopen. Eene partij van 278 cer. Guatemala werd in veiling verkocht van 3 sh. a 6.3. — *Talk* 53 sh.

LONDEN, 18 Mei. De aanvoer van graan en meel is gedurende deze week matig geweest. Inl. Tarwe was 1 a 2 sh. hooger dan Maandag en vreemde werd algemeen hooger gehouden, de handel had evenwel weinig te beteekenen. Overige graansoorten vast op de vorige notering.

De veemarkt was heden goed voorzien, doch men konde de vorige prijzen niet bedingen, geldende puik ossenvleesch niet hooger dan 4 sh. 4 p. a 4. 6. de 8 pond.

SANTOS, 10 April. *Koffij* bij voortduring zeer vast, vooral de beste soorten, en aan lagere prijzen is vooreerst niet te denken; Campinos 4100 a 4200, mindere 3600 a 4000 rs.

CACUTTA, 7 April. Het restant van den voorraad van *Indigo* vindt langzaam nemers. In twee kleine veilingen werden de vorige prijzen besteed en over het algemeen zijn de houders genegen voordeeliger tijd af te wachten of hunnen voorraad voor eigen rekening te expediëren. Uit de hand zijn 107 k. G. F. gemeen *oude* a C. R. 57.8 per maund afgedaan. — *Suiker*: De nieuwe oogst van Date heeft wegens de lage prijzen, vergeleken bij vorige jaren, tot eenige affaires voor Engeland aanleiding gegeven; goed blond Gunpatta werd betaald met C. Rs. 4.12 a 5. — *Rijst:* Tafel schaarsch van C. R. 2.4 a 2.8. — *Salpeter* bijna zonder handel voor Engeland. — *Lijnzaad* minder gevraagd, doch gesoutenneerd op C. R. 2.12 a 3. — *Jute* zeer flaauw en dalende — *Vrachten* stil, voor Rijst 4.15 a 5 £. — *Wisselkoers* 2.1½.

AKYAB, 28 Maart. *Rijst* sedert 14 dagen stiller, geldgebrek had eene vrij gevoelige daling te weeg gebragt, doch de inboorlingen hebben, in de hoop op betere prijzen, niet meer aan de markt gebragt; ook waren het slechts kleine partijen die men heeft kunnen koopen tot 40, 41 en 42 R. Men betaalt thans weder 45 en 46 R. per 100 mandjes en daar dagelijks veel geld verwacht wordt, is eene verdere rijzing der prijzen te voorzien.

Fondsen en Beurstijdingen.

BREMEN, Vrijdag 18 Mei. Wissel: Amst. k. z. 129; Idem 2 m. 128.

LONDEN, Vrijdag 18 Mei. Consols kont. 89¾ a ⅞; Dito op tijd 89¾ a ⅞; Braz. 5 pCt. 99 a 100; Dito 4½ pCt. 94 a 96; Buenos-Ayres 53 a 55; Denem. 3 pCt. 81 a 83; Dito 5 pCt. 101 a 103; Russen 4½ pCt. 88 a 89 Dito 5 pCt. 98 a 100; Mexik. 3 pCt. 21 a ½; Venez. 4½ pCt. 30 a 32; Dito Uitg. 1½ pCt. 13 a 14; Grenada 2¾ pCt. 16½ a 17½; Dito Uitg. 7 a ½; Ecuador 3⅞ a 4⅛; Peru 4½ pCt. 68 a 69; Dito 3 pCt. 47 a 49; Holl. 2½ pCt. 63¾ a ¾; Dito 4 pCt. 92 a 93; Spanje 3 pCt. 37¼ a ½; Dito 1 pCt. 18⅜ a ½; Dito Coup. Cert. 4 a ⅝; Dito Amort. 3½ a 4⅛; Sardinie 5 pCt. 86 a 88; Turksche 6 pCt. 78⅝ a ¾. — Wissel: Amst. k. z. *f* 11.18 a ½; Dito 3/m. *f* 12.

De Engelsche fondsen zijn heden op nieuw § pCt. gerezen. De markt schijnt voor het tegenwoordige ongevoelig te zijn voor elke andere aanleiding, dan de aanhoudende inkoopen voor geldbelegging.

De vreemde fondsenmarkt was zeer geanimeerd, en in navolging der Engelsche fondsen waren meest alle overige tot hoogere prijzen te plaatsen. De omzet in de Turksche leening was zeer uitgebreid en was door influencerende handelaars veel vraag naar Spaansche, Venezuela's, Grenada's en andere Zuid-Amerik. fondsen.

Volgens de officiele prijscourant is gedaan: Consols kontant a 89¼, §; Dito op tijd 89½, §, ¾; 4½ pCt. Brazil. 95⅝; Ecuador 4, ½; Uitgest. Grenada 7½, ¼, ⅛; Mexic. 21, ⅛; 4 pCt. Portug. 43; 5 pCt. Sardinie 87; 3 pCts. Spanje 37½, ½; 1 pCt. Dito 18⅝; Dito Comité Cert. 4⅛; 6 pCt. Turksche 78⅝, ⅞, ⅛, 77¾, 78; 2½ pCt. Holl. 63¾; 4 pCt. Dito 92⅜.

ANTWERPEN, Zaturdag 19 Mei. Met zeer weinig affaire waren de Oostenr. en Spaansche fondsen williger. De 2½ pCts. Belgie 53⅜ a ½; 4½ pCt. Dito 92¼; 5 pCt. Oostenr. 63¼, ⅜, 1/16 a ½; 5 pCt. Nation. Dito 67¼, ⅜ a 7/16; Dito Part. Loten 513; 1 pCt. Spanje 18 a 1/16; 3 pCt. Dito 31¼ a §.

ROTTERDAM, Zaturdag 19 Mei. Ned. W. Schuld 2½ pCt. 62 7/16; Dito 4 pCt. 91 5/16; Portug. 38 7/16; Spanje 18⅜; Dito Amort. 4 1/16; Rusl. Certif. 82¾; Metall. 31⅜; Dito 5 pCt. 60 7/16; Dito te Amst. 72¾; Venez. Uitg. 12½; Ecuador Onb. 3; Dito Coupons 26.

Scheepstijdingen.

Gepraaid, 4 Maart; op 30° Z. Br. 22° W. L.: Mathilde, van Olst, Amst. n. Soerabaya. - Johanna Maria, Sissingh, Rott. n. Bat.

Van het bij Akyab verongelukte schip Margaretha Ida, kapt. Hagers is de geheele equipage gered.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 19 Mei, Z.—Z. Z. O.; Ned. Instructie-Fregat Urania, luit. 1e. kl. van Es, Helvoetsluis, gesleept door het Ned. Oorl. Stoomschip Sindoro.

VLIE, 18 Mei; Nepthunus, Cappen, New-Castle. - Jantina Frouwina, Duin, Koningsb. - Arentina Roelfina, Boon, id. - Gebroedere, Gerjets, Dantzig. - Maria Catharina, van Dijk, id. - Catharina, Geers, id. - Ariona, Bruhn, Stettin. - Minerva, Julius, Hadersleben. - Ida Maria, ter Poorten, Aalborg. - Margiena, Banting, Hobröe. - Angenetha, Thomssen, Odense. - Eenigheden, Archer, Rönne. - Margretha, op 't Hold, Dangaard. - Presto, Mörck, Frederikstad. - Eenigheden, Christophersen, Holmstr. - Minerva, Amundsen, id. - Margaritha, Koster, Oudsoen.

HELVOETSLUIS, 19 Mei, Z. O.—O.; Christiaan Huygens, Ihlower, Banjoewangie. - Gouverneur Schomerus, de Wit, St. George de Elwina. - Texel, Scherpbier, Malaga. - Vivel, Dommering, Memel. - Amazone, Steenerth, Dantzig. - Obotrit, Andrewss, Rostock. - Gustav Melin, Lindberg, Rio Janeiro.

BRIELLE, 19 Mei, Z. O.; Phoebus, Ketelaar, Nijekjöping. - Lena, Tamme, Horsens. - Grossfurst Constantine, ..., Hamburg. - Drei Gebrüder, Gewald, Lubeck. - Ulrike, Wekens, Odense. - Catharina, Harders, Mollerup. - Argo, Pien, de Belt. - Hoffnung, Hansen, Veile.

BREMERHAVEN, 17 Mei; Comet, Gardner, Bat.

HAMBURG, 17 Mei; Elve, Hansen, Rot.

op de ELVE, 17 Mei; Trijntje, Evers, Amst.

DANTZIG, 15 Mei; Euma. Sap, Hamb.

STOCKHOLM, 11 Mei; Harlingen, Reif, Amst - Bertha, Smaal Antw. — 12 Mei; Elsina Catharina, Ruiling, Schiedam.

ANTWERPEN, 19 Mei; Eefkea Haria, Bart, Colding.

LONDEN, 18 Mei; Sia Elisabeth, Kraan, Koningsbergen.

Bij DOVER, 17 Mei; Janna Adriana, Franken, New-Castle n. Suriname. - Cornelia Gesina, Bonder, Liverpool n. Hamburg.

Bij FOLKESTONE, 17 Mei; Vice-Admiraal Lucas, de Weerd, Hamb. n. n. Port Elisabeth. - Pieter Bentum, Schaap, Livorno n. Hamburg.

Bij BEVESIER, 15 Mei; Wassenaar, Hofstee, Amst. n. Bat. - Komeet, Zeylstra, wijlen, Bahia n. Amst. - Maria Anna, Töpper, Smirna n. id.

GRANGEMOUTH, 16 Mei; Harmonie, Daewes, Amst.

SHIELDS, 17 Mei; Bandina, Munneke, Harlingen.

GENUA, 14 Mei; Margeretha, de Winter, Amst.

Mesina, 8 Mei; Clalente, Bekkering, Amst. — 9 Mei; Sara Elisabeth, Kuiper, id.

GALLE, 6 April; Prinses Sophie, Matzen, Sunderland.

RANGOON, 6 Maart; Elisabeth Johanna, Ballot, Hartlepool.

AKYAB, 10 Maart; W. Lampra. Kramer, Singapore. — 15 Maart; Watergens, Kramer, Sydney. — 18 Maart; Prinses Sophia, Spaanderman, Rott. - Admiraal van Kinsbergen, Bouman, id. - Straat Baly, Mulder, Amst. — 20 Maart; Kinderdijk, Ouwehand, Bat. - Stad Tiel, Derks, Dordt. - Dorethea Henriette, Smit, Kaap de Goede Hoop. — 23 Maart; goede Vertrouwen, Kock, Amst. — 24 Maart; Drie Vrienden, Noordhoek Hegt, Port-Adelaide. - Aletta Augusta, Tinholt, Delfzijl. — 26 Maart; Jacoba, Swart, Adelaide. — 27 Maart; Arend, Hus, Amst., de laatste heeft op eene klip gestooten, lekkagie bekomen, en een gedeelte van de looze kiel verloren. — 29 Maart; Stad Nijmegen, Cruijs, Kaap de Goede Hoop.

UITGEZEILD.

TEXEL, 19 Mei, Z.—Z. Z. O.; Preciosa, Ouwehand, Tener. en Suriname. - Helena, Maencke, Laguayra. - Barrowgate, Hullin, Syra. - Friendship, Earl, Gibraltar. - Skogman, Zachrisson, St. Ubes. - Maria Aurelia, Pik, Dublin. - Zillah, Pain, Seaham. - Blessing, Marchall, Engeland. - Twa Systrar, Nilsson, Stockholm. - Lucie, Bruer, Gothenburg. - Grevende Karen Wedel, Christensen, Drammen. — 20 Mei; Susanna, Groenewoud, Suriname.

VLIE, 18 Mei, Z. W.; Zwaantina Helena, de Boer Sap, Dantzig. - Alberdina, Wolkammer, Kjöge. - Premier, Kröger, Ystad. - Ida, Wolkammer, Amstrup. - Haamonie, Dietrichsen, Friedrichstad. - Disco, Leegaard, id.

HELVOETSLUIS, 19 Mei, Z. O.; Vesta, Allen, New-Castle. - Johanna Geertruida, Flens, Cardiff, Rio Janeiro en Batavia. - Admiraal Ver-Heull, ..., Havre. - Courier, van Vliet, New-Castle. - Elizabeth, Hammergren, id. - Magdalena Sophia, Smit. id. - Malvina, de Jonge, Engeland. - Maria Christina, Larsen, id. - Johan Schweffel, Hofeldt, id. - Johanna, Wilhelmina, Degenhard, id. - Hermanus, Lambach, Bergen. - Anna Margretha Kirstine, Brone, Noorwegen.

BRIELLE, 19 Mei, Z. O.; Jonge Andries, Steffens, Grangemouth.

TRAVEMUNDE, 17 Mei; Hillegina, Joosten, Malmö.

WARNEMUNDE, 15 Mei; Ceres, Klaassens, de Maas.

PILLAU, 16 Mei; Jetskelina Wya, Doornbos, Amst.

PORTSMOUTH, 17 Mei; Samarang, Immink, Antw. - Schouwen, Kroll, Rott.

MESSINA, 30 April; Maria, Califans, Rott.

ALEXANDRIA, 4 Mei; Fennegina Arentina, de Jong, Falmouth.

GALLE, 2 April; Paul Johan, Struyk, China.

AKYAB, 3 Maart; Maria Catharina, Poel, Amst. - Kolonel Koopman, Klein, Rott. - Argus, Cordia, id. — 9 Maart; de Leeuw, Barends, Falmouth. — 12 Maart; Pictura, Scholten, id. - Joan, v. d. Tak, Rott. — 20 Maart; Hoop van Capelle, Bok, id. - Johanna Louise, Popken, id. — 21 Maart; Jan van Brakel, Delclisur, id. - Equator, Appel, Cowes. — 23 Maart; Johanna Jacoba, v. d. Horst, Falmouth. - Waalstroom, Graad v. Roggen, Amst. — 26 Maart; Jacqueline en Elise, Sikkens, Falmouth. - Twee Anthony's, Klomp, Rott.

Rivier-Berigten.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN.

A. Deinum, Mercur, n. Duisb. - G. Caldenhoven, Frankfort N°. 25, n. Frankfort. - P. J. Balk, Vrouw Rebecca, n. Wesel. - G. Reigert, Mainz N°. 4, n. Mainz. M. Schmitt, Washington, n. Heilbron. - Th Wemmers, Cöln N°. 7, n. Keulen. - C. W. Lenkring, Niederrein N°. 12, n. Dusseldorp en Neuss. - H. S. Wilson, Rhijn en Amstel, n. Keulen en Coblentz. - J. M. Kimpel, Harmonie, n. Mannheim. - N. Schneckenberger, de Rhijn, n. Ludwighafen en Mannheim. - R. van Santen, Vrouw Agnes, n. Urdingen.

ARNHEM, 19 Mei. Rijnhoogte 2 el 4 p. 4 d., gew. 4 d.

KEULEN, 19 Mei. Aangekomen: Franz Holz, met 5107 c., en H. Berns, met 4644 c., van Amst.; P. Schüller met 4344 c., W. Scholten met 3846 c., en Friedr. Kamps, met 4792 c., van Rott. — Rijnhoogte 10 vt. 11 d. Keulsch (10 v. 6½ d. Rijnl.).

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

DANTZIG, Catharina, Kemper: 60 l. Tarwe, Order.

KONINGSBERGEN, Onderneming, de Jong: 163 z. Lijnzaad, van Halmael en C°.

NORDEN, Elisabeth, van Dijk: 22 l. Rogge, A. Tinholt en C°.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Elshout, Bonjer: 5765 b. Koffij, 1685 kr. Suiker, 680 sch. Tin, 3385 b. Rotting, 50 v. koperen Duiten, N. H. M.

BATAVIA, Rijerwaard, Wierikx: 5828 b. Koffij, 645 kr. Suiker, 480 sch. Tin, 1367 b. Rotting, 26 k. koperen Duiten, N. H. M.

BATAVIA, Everdina Elizabeth, Tonjes: 4100 b. Koffij, 1799 kan. Suiker, 685 sch. Tin, 3389 b. Rotting, 50 vtjs. koperen Duiten, N. H. M.

PROBOLINGO, Brouwershaven, Jansen: 3000 b. Koffij, 2143 kr. Suiker, 684 sch. Tin, 2388 b. Rotting, 60 v. koperen Duiten, N. H. M.

RIO JANEIRO, Gustav Melin, Lundberg: 3700 b. Koffij, Coomans, Born en Philippi.

TRIEST, Wilhelmina, Mink Jr.: 50 b. Sumak, W. Bunge en C°.; 200 b. Sumak, 10 v. Rozijnen, F. W. C. Blom; 50 b. Sumak, Vink en C°.; 99 b. Sumak, 10 v. Rozijnen, C. L. Ringrose en C°.; 10 v. Rozijnen, 23 b. Sumak, S. A. Le Vino en C°.; 10 v. Rozijnen, 3 v. Krenten, 100 b. Sumak, A. T. Sölling en C°.; 6 v. Rozijn, 4 v. Krenten, L. Mayer & C°.; 10 v. Rozijnen, Coomans, Born en Phillippi; 5 v. Krenten, 100 z. Sumak, 15 k. Drop, 10 v. Rozijnen, C. Hemann en C°.; 194 z. Sumak, 3 v. Gom, J. H. Claus en J. Raulina; 40 z. Sumak, C. L. Roechling en C°.; 16 v. Krenten, A. F. Ebeling en C°.; 6 v. Terpentijn, 5 v. Laurierolie, 20 b. Laurierbladen, v. Voorst en Andriesen; 3 v. Laurierolie, 2 b. Lauwrierbladen, G. H. Philips; 126 z. Sumak, Cramerus en C°.; 21 k. Drop, 156 b. Sumak, div. Koopm., Order.

LONDEN, Hendrik Jan, Wap: 8271 z. Guano, Mees en Moens.

CALLENBURG, Minerva, Muller; 37½ last Rogge, Order.

HULL, Ocean Queen, Ths. Farr: 40 paar Wielen en Assen, 33 b. Vellen, Smith & C°.; 2 b. Twist, Bezeth & C°.; 3 b. Garen, 2 b. Wol, 21 b., 3 v. Twist, J. H. Claus & J. Raulino; 2 b. Koopm. C. L. Ringrose & C°.; 106 b. Katoen, C. Hemmann & C°.; 108 b. Katoen, A. F. Ebeling & C°.; 30 b. Katoen Order.

ROSTOCK. Licence, Niejahr: 119 last Rogge, A. Ellerman.

LANDSCRONA, Margrietha Geziena, de Groot: 115 l. Garst, Blankenheim en Nolet.

MEMEL, Johanna Emilie, Ontjes: 72 l. Rogge, 43 l. Garst, Duys en Zurhorst.

ANCLAM, Hermann, Waack: 60 l. Rogge, Duys en Zurhorst.

CORSOER, Annegina Jantina, de Groot: 46 l. Rogge, Suermondt en Wagner.

NYKJOBING, Anna Catharina, Nielsen: 34 l. Rogge, 13 t. Erwten, Mettenius Reepmaker & C°.

MULLERUP, Peter, Man: 79 last. Garst, Mettenius Reepmaker en C°.

SCHIEDAM.

AALBORG, ..., Tomson: 1 lading Rogge en Garst.

AALBORG, ..., Koogh: 1 lading Rogge.

HOLBECK, Argo, Pien: 56 l. Garst, P. Kuypers.

KONINGSBERGEN, Elisabeth van Leyden, Hinrichs: 4117 sch. Garst, J. H. van Gent.

MALMOE, Alida, Dickmann: 1156 ton Garst, P. Loopuyt en C°.

MALMOE, ..., Smits, 1 lading Rogge.

MEMEL, ..., Bitter: 1 lading Garst.

MEMEL, ..., Wessels: 1 lading Rogge.

MEMEL, Jeltina, Scherpbier: 50 last. Rogge, 36 last. Garst, Gebr. Beukers.

RANDERS, Prudence, Hazewinkel, 87 last. Garst, J. H. v. Gent.

RANDERS, ..., Pijpel; 1 lad. Rogge.

WOLGAST, ..., Hotjerland: 1 lad. Rogge en Garst.

HAMBURG.

SHANGHAE, Magdalena, Westergaard: 3359 p. Thee, Order.

SANTOS, Geo Duckwitz, Stederburg: 4750 b. Koffij, H. H. Eggers.

MAYAGUEZ, Emilia, de Echevarria: 150 v., 1506 b. Koffij, Diverse.

BREMEN.

BAHIA, Lubeck, Behrens: 1520 b. Tabak, F. M. Vietor Söhne, 800 z. Suiker, Order.

TRINIDAD DE CUBA, Virgen de Begona, de Arana: 720 k. Suiker, Wed. J. Lange en Zn.

MANZANILLA DE CUBA, Alfred, Bunge

PER TELEGRAAF.

PETERSBURG, Zaturdag 19 Mei.

Prins Gortschakoff meldt onder dagteekening van den 12den, dat het vuur van den vijand voor Sebastopol gematigd was. De geallieerden legden nieuwe batterijen aan, terwijl de Russen er eveneens acht nieuwe daarstelden. Den 12den bewerkstelligden zij vrij gelukkig een uitval voor het bastion N°. 3, waarbij eenige kanonnen der Engelschen werden vernageld. Op den 12den hadden de geallieerden eene mijn doen springen bij het bastion N°. 4, zonder daardoor schade aan te rigten.

WEENEN, Zaturdag 19 Mei. Metalliek 5 pCt. 80; Bank-Actien *f* 990; Loten 101⅛; Nat. Leening 84⅜; Wissel: Londen *f* 12.26; Parijs 148¾; Zilver 28.

PARIJS, Zaturdag 19 Mei. Fransche 4½ pCts. 93.40; Dito 3 pCt. 68.60; Spanje 3 pCt. 31⅞; Dito 1 pCt. 18⅜.

MARSEILLE, Zaturdag 19 Mei.

De Carmel heeft alhier berigten aangebragt uit Konstantinopel van den 10den dezer. Volgens deze waren de moeijelijkheden betreffende de doorgraving van de landengte van Suez uit den weg geruimd en verwachtte men den firman, waarbij aan den Heer de Lesseps de noodige concessie wordt verleend.

Naar verschillende deelen van het Ottomannische rijk zouden commissarissen vertrekken om de Christenen te enroleren, ingevolge de uitgevaardigde hatti-sheriff, waarbij evenwel bepaald wordt, dat de niet Muzelmansche soldaten slechts de minderheid van het leger zullen uitmaken.

Al de in het kamp van Maslak vereenigde troepen maken zich gereed om in de rigting van Odessa en den Donau op te rukken. De Sardiniers zullen, zonder zich te Konstantinopel op te houden, naar de Krim gaan.

Reschid Pacha zal door een zijner zonen naar Weenen vergezeld worden.

De *Presse de l'Orient* deelt als gerucht mede, dat er den 8sten een hevig gevecht heeft plaats gehad, op de hoogte van Balaklava, tusschen de Russen en de Turken en Egyptenaren. De Ottomannen hebben zich bewonderenswaardig gedragen. De aankomst der geallieerden heeft de overwinning beslist. Eene nieuwe batterij van 40 stukken werd op de veroverde stellingen opgerigt.

MADRID, Vrijdag 18 Mei. 3 pCts. 32.10; 1 pCts. 18.10.

TEXEL, HEDEN, Zondag 20 Mei. Marianna, Tjebbes, Banj. - Elisabeth en Anthonie, Jansen, id. - Nederland en Oranje, van der Plas, id. - Baltimore, Poestkoke, Tjilatjap. - Maria, Meijer, Pillau.

HELVOETSLUIS, HEDEN, 20 Mei; binnen: ..., Kluin, v. Bat. - Gouverneur-Generaal Schomerus, Wit, Guinea. - Isabella, Potter, Sunderland. — Uitgezeild: India, Gerken, n. Batavia.

BROUWERSHAVEN, HEDEN, Zondag 20 Mei. Binnen: Pot, ..., Banjoewangie.

EFFECTEN-SOCIETEIT TEN HALF VIJF URE.

AMSTERDAM, Zondag 20 Mei.

Spaansche 1 pCts. 18$\frac{7}{16}$.
Metalliek 5 pCt. 60$\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$.
Dito Nieuwe 72$\frac{1}{8}$.
Dito Nationale 64$\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$.
Russ. 4½ pCts. 87.
Venez. v. £ 100 29$\frac{1}{4}$, $\frac{1}{4}$.
Grenada onbep. 15$\frac{1}{4}$.
Weinig Affaire.

ADVERTENTIEN.

ROTTERDAM — HAVRE.

Afvaarten van **ROTTERDAM**, 4, 14 en 24} van iedere
" " **HAVRE**, 9, 19 en 29} maand.

In verbinding, voor PASSAGIERS en GOEDEREN, met de geregelde **AMERIKAANSCHE POSTSCHEPEN** tusschen Havre, New-York en New-Orleans.

De Stoompacket *BORDEAUX*, Kapt. HALFWEG, vertrekt naar **HAVRE** MAANDAG 4 Junij.

ROTTERDAM — BORDEAUX.

In Correspondentie met den Spoorweg tusschen Bordeaux en Bayonne, en de Stoomboten tusschen Bayonne, St. Sebastien, Bilbao en Santander.

De **STOOMPACKET** *BORDEAUX*, Kapt. HALFWEG,
Vertrekt van **ROTTERDAM** den 14den Junij,
en van **BORDEAUX** den 24sten Junij.
Adres ten Kantore van SMITH EN C°., te Rotterdam. (8111)

GEBROEDERS DIEDERICHS, te Amsterdam, hebben aan eenige HH. Boekhandelaren verzonden:

HANDBOEK BIJ DE UITOEFENENDE

STUURMANSKUNST.

Behelzende de Verklaring der Zaken en de minst omslagtige toepassing in het werkdadige;

met eene **VERZAMELING** van de **BENOODIGDE TAFELEN**, ter berekening van de *breedte en lengte op Zee*. Door **G. A. HONDEIJKER**, *Onderwijzer in de Wis- en Zeevaartkunde en Stads-Roeijer van Natte Waren, voor den Handel.*

Een Deel, Roijaal 8°., in Half Linnen Band;
met vele Afbeeldingen. Prijs *f* 8.—.

Dit, zoowel voor den Zeevaarder als voor den Leerling in de Stuurmanskunst, onmisbaar Boek, voldoet, volgens Deskundigen, aan eene wezenlijke behoefte; de Uitgevers vermeenen het dan ook overbodig, iets verder ter aanprijzing dezer Uitgave te moeten in het **midden brengen.** (2629)

Bij het Departement ALKMAAR, der Nederlandsche Maatschappij ter Bevordering van Nijverheid is omtrent den staat van den LANDBOUW in een aanzienlijk gedeelte van Noord-Holland, gedurende het Jaar 1854, opgemaakt het volgend verslag:

(*Vervolg.*)

WEERDEN-ELZEN, ESSCHEN HAKHOUT. Groeiden goed en voor het hakhout werden hooge prijzen besteed.

ZIEKTEN, SCHADELIJKE GEDIERTEN, enz. Leed, zoo als op de betrokken artikelen werd berigt, op enkele plaaten, tarwe van brand, garst van roest, mosterd, fijne zaden en boonen, van droogte; erwten, bloemkool en uijen, door insecten; aardappelen veel minder van de bekende ziekte, wortelen van vuur, weilanden, in het najaar van muizen; runderen, ofschoon zachtaardiger, van longziekte en enkele gevallen van klaauwzeer en mildvuur; paarden, enkelen van droes met veel ontsteking; schapen en varkens van de gewone ziekten, was de bijenteelt niet voordeelig en mislukte, vooral het vruchten-product, over het geheel had men zich over geene eigenlijke rampen voor land- of tuinbouw te beklagen, en was 1854, in Noord-Holland, zoowel voor den bouw- als kaasboer een voordeelig jaar.

RIET en BIEZEN. Veel rietland is er in den kring des departements niet; het riet groeit meest langs binnendijken, vaarten en wegen. Het eerste wordt als bladriet gebezigd en werd weder tot hoogen prijs verkocht; de tweede soort dient voor scheepshellingen.

WOESTE GRONDEN, enz. In het Koegras gaat men voort met de ontginning van nog inculte en de verbetering van in cultuur gebragte gronden. In den Waard Nieuwland op Wieringen werd wederom de helft bebouwd, en wel 55 bunders met vlas, dat matig slaagde, 50 bunders met winter-tarwe, die dooreen slechts 13 mudden per bunder leverden, 2 bunders met winter-garst, die 15 mudden, 10 bunders met zomergarst, die 25 mudden, 50 bunders met haver, die 26 mudden, 12 bunders met paardenboonen, die 13 mudden, 12 bunders met erwten, die 20 mudden, en 15 bunders met aardappelen, die 60 mudden (waaronder bijna geene zieken) gemiddeld per bunder opbragten. In de weilanden is de klaver goed aangeslagen en het jonge vee tiert in het Nieuwland zeer wel. Van Waard en Groet worden geene bijzonderheden opgegeven, dan dat de bouwlanden in dien voor 10 jaren ingedijkten polder, thans niet minder vruchtvoortbrengende zijn dan de beste kleigronden in de oude naburige polders. De dijkwerken, die nog al leden, zullen belangrijk worden verbeterd.

Op Texel is eene uitgestrektheid van raim 300 bunders woeste of miendgronden, waarvan de arme bevolking goed partij trekt, door gedeeltens dier gronden met aardappeleu te bebouwen.

De duinbeplantingen hadden als gewoonlijk plaats met helm en stroo en over schade, ten gevolge van binnenwaardschen zandverstuivingen had men zich niet te beklagen.

In de duinen onder Bergen, Wijk aan Zee en Velzen, gaat men voort enkele vlakten te beteelen.

NIEUWE PRODUCTEN EN PROEFNEMINGEN. Proefnemingen met Egyptische zaden onder Alkmaar, aan den Duinkant en onder Zuidscharrewoude slaagden over het geheel slecht en bemoedigden althans niet tot navolging; alleen de klaver sloeg in den polder Waard goed aan en wordt als eene voor onzen landbouw dienstige soort van die zaden aanbevolen. Op Texel slaagden de Zweedsche raap (Rutabaga) zeer goed; van 17½ bunders met dat gewas bezet, had men dooreen 300 mudden per bunder. Men nam op dat eiland ook eene proef met meekrap op eene uitgestrektheid van twee bunders, welke goed slaagde; de eerste delving daarvan had dit jaar plaats en leverde gewenschte uitkomsten, zoo wat de kwantiteit als de kwaliteit aanbelangt.

Het kruisen met Leycester rammen leverde betere resultaten dan in 1853: de daarvan komende lammeren worden gretiger genomen. Velen blijven die soort echter vatbaarder voor schurft achten dan die van zuiver inlandsch ras.

De konijnenfokkerij te Alkmaar en omstreken, op het voetspoor van elders ondernomen, beantwoordt niet aan de gunstige, mogelijk te hoog gespannen verwachting, welke men zich er van voorstelde.

47. MEST en BEMESTING. In de Langedijker gemeenten (Broek op Langedijk, Zuidscharwoude, Noordscharwoude en Oud-Carspel), waar de bouwerij den voornamen tak van bestaan is, geschiedt de bemesting nagenoeg geheel met de modder of specie, welke in het na- en voorjaar en bij open water gedurende den winter uit de sloten en geulen bij of tusschen de akkers wordt gebaggerd. Meer gewoonte dan eigendomsregt wordt daarbij geëerbiedigd; de meest werkzame en diligente staat er het best bij en baggert de kostelijke specie uit water naast eigen akkers of die van anderen, naar mate van gelegenheid en de behoefte van zijn land. Arbeiders, niet bijzonder voor dit werk gehuurd, vinden in dat baggeren gedurende het bedoeld gedeelte des jaars eene kostwinning. Voor enkele gewassen, zooals uijen, wordt door sommigen de modder met koemest vermengd. Op gelijke wijze geschiedt de bemesting grootendeels onder Koedijk, de in die gemeente gewonnen stalmest wordt meest naar de Zijpe verkocht.

De hooilanden worden in Noord-Holland, na hooijing bemest, met zoovele voeren of vletten mest, als er wagens hooi van zijn geoogst.

Dierlijke en voornamelijk koemest, in den winter van het gestalde vee verkregen, blijft het hoofdbestanddeel der bemesting in den kring des departements; doch die met gier of vloeibare mest vindt meer navolging. Ook wordt de groene bemesting meer dan vroeger toegepast.

De meststoffen, welke in de gemeente den Helder van wege de Maatschappij van Landbouw en Landontginning in Nederland worden ingezameld, wordt voor een klein gedeelte in die gemeente verkocht en grootendeels naar naburige gemeenten, inzonderheid naar den Anna Paulowna-Polder uitgevoerd.

Het land wordt gewoonlijk bemest, meldt men uit Edam; in de Purmer na den hooioogst omstreeks Augustus, het Oudeland, Zeevang en Zuidpolder, in Maart en April en bij opene winters vroeger, zelfs in December. In de Purmer wordt de zuivere dierlijke mest, in de Zeevang, deze vermengd met bagger, gebruikt.

Te Hoorn worden de tuingronden bemest met versche rundermest, en met bagger getrokken uit de stadswateren, welke laatste uitmuntende uitkomsten oplevert. Aanvoer uit buitengemeenten heeft daar niet plaats, wel aanzienlijke uitvoer van dierlijke mest. Het opbrengen van bagger neemt er hoe langer zoo meer toe; deze wordt, laat de waterstand dit toe, in de maanden Jan., Febr. en Maart over het land gewerkt.

Op Texel wordt de dierlijke mest, gedurig met aardspecie vermengd, verzameld in de eigen mestputten der landbouwers en veehouders.

(*Wordt vervolgd*)

INGEZONDEN STUKKEN.

PROF. COBET EN DE LEYDSCHE STUDENTEN.

Wel-Edele Heeren! Eene commissie uit uw midden, bestaande uit den Praeses, Ab-actis en Quaestor van het collegium C. A. L. B. Supremum, heeft mij uit uwen naam eerst mondeling en daarna op mijn verzoek schriftelijk te kennen gegeven hetgeen volgt:

Hooggeleerde Heer!

Uit naam van het Collegium C. A. L. B. Supr. hebben wij de Eer Uw Hooggel. de mondeling door ons gedane vraag, op uw verzoek, nog eens schriftelijk voor te stellen.

Is het waar, zoo als de nieuwsbladen melden, dat door Uw Hooggel. in de afdeeling Taal etc., der Koninkl. Akademie van Wetenschappen, 14 Mei ll., gezegd is:

„Dat aan onze akademie het grof en schandelijk misbruik bestaat, dat zeer dikwijls de Doctorale graad weggeworpen wordt aan nietswaardige wezens, die hun tijd aan de akademie in luiheid, vadsigheid, ontucht en dronkenschap hebben doorgebragt."

Is dus, Hoog Geleerde Heer! door U een voor de Leydsche Studenten zoo diep vernederend oordeel over hunne werkzaamheid en zedelijkheid uitgesproken?

Wij hebben de Eer met de verschuldigde hoogachting te zijn

Hoog Geleerde Heer,

Leyden, Uw Hoog Geleerd. D. W. Dienaren,
16 Mei 1855. (*Get.*) J. C. DE KONING, *Coll. Praeses.*
G. L. MENS FIERS SMEDING, *Coll. Ab-act.*
F. J. VAN HARENCARSPEL, *Coll. Quaest.*

Ik heb op de eerste mondelinge voorstelling dezer vraag, hoofdzakelijk geantwoord als volgt:

Dat niets mij meer aangenaam en welkom wezen kon dan deze stap door de Leydsche Studenten gedaan.

Dat ik op die rondborstige en cordate vraag op dezelfde wijze volkomen zou antwoorden.

Dat ik om het hooge gewigt der zaak aan de commissie voorstelde om mij die vraag schriftelijk te herhalen, ten einde daarop schriftelijk, juist en naauwkeurig te antwoorden, en dat ik aan de Studenten het regt geven zou om met dit mijn antwoord te handelen naar welgevallen, terwijl ik mij hetzelfde regt voorbehield, om van de vraag, mij schriftelijk voorgesteld, en het daarop door mij gegeven antwoord *dat* gebruik te maken, hetwelk mij voorkwam het meest met de eer en de waardigheid der Leydsche Akademie te strooken.

Ik heb tevens aan de Commissie te kennen gegeven, dat de openbaarheid aan die valsche aantijging gegeven, dringend vorderde, dat zij even zoo in het openbaar werd wederlegd en vernietigd.

Op mijne vraag of zij een beter en doelmatiger middel om dit doel te bereiken, kenden en verlangden, hebben zij ontkennend geantwoord.

Dien ten gevolge heb ik van hen ontvangen de bovenstaande schriftelijke vraag, waarop ik antwoord in dezen openen brief, gerigt aan u allen.

Ik wenschte wel, Mijne Heeren! dat het voor mij mogelijk was in eene openlijke vergadering in uw midden te verschijnen en in persoon alle opregte en welgemeende bezwaren en grieven van uwe zijde te beantwoorden en weg te nemen. Daar dit ondoenlijk is blijft mij over u zoo te schrijven alsof ik in uw midden was en tot u sprak.

Vooreerst herhaal en bevestig ik aan u allen, hetgeen ik aan uwe commissie verzekerd heb, dat de stap door u gedaan, mij ten hoogsten aangenaam en welkom is; ik stel op hoogen prijs dat levendige eergevoel, hetwelk zich krachtig verheft tegen iedere onverdiende miskenning en beleediging en dat zelfde gevoel bezielt mij wanneer ik u in ernst afvraag: Is er iemand onder u, die met overtuiging kan gelooven, dat ik de eer der Leydsche Akademie en der Leydsche Studenten, waaraan ik mijn leven geheel heb toegewijd, door eene diep vernederende en onverdiende veroordeeling kan hebben willen verguizen?

Het is niet mogelijk, dat iemand met het gezonde en onbevangene verstand aan uwen leeftijd eigen, niet terstond het onzinnige en ongerijmde van zulk eene beschuldiging gevoele.

Het zal voldoende zijn om haar te vernietigen, dat ik u vooreerst bekend make met den zin en de woorden door mij in het vuur der improvisatie uitgesproken en u daarna mijne gevoelens omtrent die zaak mededeele.

Ik heb gesproken op de vergadering der afdeeling voor Taal enz. der Academie van Wetenschappen, over een misbruik sedert eene reeks van jaren aan al onze Universiteiten bestaande, waardoor menigmaal de belooning, bestemd voor soliede Studenten en verdiensten, wordt weggeschonken aan onwaardigen; ik heb het geuit, dat een gedeelte der vruchten van het Hooger Onderwijs, welke de maatschappij het regt heeft van de Universiteiten te verwachten en te vorderen, verloren gaat, ten gevolge van verregaande zwakheid en toegefelijkheid bij het afnemen van Academische Examina, zoodat het gebeurde, dat in de maatschappij jonge menschen, die hunnen tijd aan de Academie óf in luiheid en vadsigheid hadden doorgebragt, óf in zedeloosheid, ontucht en dronkenschap verkwist, later jongelingen van verdiensten en talent in den weg stonden. Dit zijn *en* mijne gevoelens op vaste overtuiging gegrondvest, en *de woorden zelve*, waarmede ik die heb omkleed. Ik heb met die woorden, zoo als er duidelijk uit blijkt, noch eene bepaalde Akademie op het oog gehad, noch mij opgesloten in den engen kring van de laatst verloopene jaren. Ik heb met die woorden willen aanwijzen, zoo als ik thans weder doe en zal blijven doen, het bestaan van een misbruik, dat door iedereen wordt gekend en afgekeurd en niet het minst door u allen, in wier waarachtig belang het moet worden bestreden om langzamerhand te verdwijnen.

Dat *dit* en *dit alleen* door mij bedoeld is en wordt, is eene zaak, die gelukkig niet afhangt van bloote betuigingen en min of meer plegtige verzekeringen, waaraan iedereen zooveel waarde hecht als hij goed vindt. Zij kan door afdoende bewijzen worden gestaafd en ik zal u die geven. Het kan aan niemand uwer onbekend zijn, dat een Hoogleeraar van moed en karakter, aan eene andere Hoogeschool dan de onze werkzaam omtrent de vruchten van het Hooger Onderwijs in een openbaar geschrift heeft afgelegd de volgende droevige en vernederende verklaring: *„Er wordt slecht gestudeerd en er wordt slecht geleefd."*

Deze verklaring kan naar mijne vaste overtuiging niet worden toegepast op onze Leidsche Hoogeschool, en van niemand minder dan van mij hebben die Leijdsche Studenten zulk een verwijt te vreezen, *op deze gronden.* Indien er slecht geleefd wordt is dit ontegenzeggelijk niet de *oorzaak*, maar het *gevolg* van het kwaad, dat in de eerste plaats genoemd is. Er wordt *alléén dan* slecht geleefd *wanneer* en *omdat* er slecht wordt gestudeerd. Indien er slecht gestudeerd wordt moet men dat voor een groot gedeelte aan de Professoren wijten. Het is namelijk in ons vaderland in den tijd dien wij beleven volkomen zeker, dat er goed gestudeerd zal worden en moet worden, wanneer het Onderwijs goed is en de Examina streng zijn. Ik versta door goed Onderwijs het onderwijs dat niet alleen degelijk is en voldoende, maar ook zoo doelmatig ingerigt, dat het niet alleen den aanleg ontwikkelt en rijpt, maar ook den lust en den brandenden ijver opwekt, die blijft het leven door, en door een streng Examen versta ik zulk een Examen, dat zonder eenige barschheid in vormen, zonder eenig aanzien des persoons, alleen vraagt naar de mate en het gehalte der verkregene kundigheden. Waar deze beide vereischten zijn vereenigd moet er goed gestudeerd worden en is ongestrafte vadsigheid en zedeloosheid onmogelijk. Ontbreekt een van beiden geheel of gedeeltelijk, het genoemde kwaad zal zich terstond vertoonen en de schuld zal maar voor een gering gedeelte te wijten zijn aan hen, bij wie het zich vertoont.

Thans, Mijne Heeren, beroep ik mij op uw aller ondervinding als ik verklaar dat ik gedurende al den tijd dat ik aan onze Hoogeschool werkzaam geweest ben, altijd met alle krachten gepoogd heb aan die beide vereischten te voldoen. Ik heb mij geheel toegewijd aan het uitbreiden en verbeteren van het Onderwijs mij toevertrouwd. Gij hebt mij altijd onverzettelijk gevonden tegen het misbruik, dat ik in anderen bestrijd: ik zal nooit aan iemand Akademische graden toekennen of helpen toekennen, die ze niet verdient, maar wie onder u heeft mij niet altijd bereid gevonden om hen op alle mogelijke wijze de studie gemakkelijk en vruchtbaar te maken? Wie kan mij beschuldigen van opzettelijk gepleegde onregtvaardigheid of onbillijkheid? Van mijne zijde erken ik volgaarne en van harte, dat ik geene andere en betere studenten verlang te onderwijzen dan gij zijt voor zoo verre gij behoorlijk voorbereid uwe Akademische studien heb begonnen. Niemand waardeert het hooger dan ik dat onze Hoogeschool zulk een groot getal uitmuntende Leerlingen telt en daarom is niemand er verder van verwijderd, om het diep vernederend oordeel over uwe werkzaamheid en zedelijkheid uit te spreken, dat mij wordt toegedicht en dat ik met verontwaardiging van mij afwerp. Gij kunt het met volkomen gerustheid aan mij overlaten, om openlijk, waar het te pas komt, u van die blaam te zuiveren en met evenveel geestdrift, maar met een levendig gevoel van blijdschap, u te doen kennen, zoo als ik u ken. Maar het is juist om hetgeen in zoo velen uwer aan uwe Hoogleeraren stof geeft tot regtmatige trotschheid op den bloei onzer Akademie meer algemeen te doen worden, dat ik rusteloos ijver om te bewerken, dat ieder Student bij zijne komst aan de Hoogeschool, in staat zij, om met vrucht daar werkzaam te wezen. Het is *u* bekend, zoo als ik wenschte, dat allen het wisten, hoe menigeen, òf met weinig vrucht bezig is, òf lusteloos den arbeid laat varen, omdat hij te ontijdig en te zwak eene taak, die boven zijne vatbaarheid en krachten was, heeft willen op zich nemen. Hoe kan dit kwaad, ik vraag het u, worden gestuit, wanneer het niet ook door u erkend en afgekeurd wordt?

Er is nog een ander punt, waaromtrent ik u verlang te antwoorden. Uwe Commissie heeft mij mondeling gewag gemaakt van een bepaald voorbeeld van het eerstvermelde misbruik, waarop door mij was gewezen. Ik vind dit punt niet herhaald in haren brief, maar kortelijk zal ik het aanroeren. Die onaangename geschiedenis is al vroeger op eene wijze, die naar mijn oordeel onkiesch en ongepast is, aan de openbaarheid overgeleverd. Ik wraak het niet, dat men zulk een misbruik openlijk bekend maakt; maar met strenge uitsluiting van alle personaliteiten, zoo als een man van eer betaamt. Men verwijt mij iets anders, dat, naar ik vertrouw, door u anders zal worden beoordeeld.

Men heeft het hoogst onbescheiden genoemd, dat eenige Professoren hebben bijgewoond eene private promotie in eene andere faculteit dan de hunne. De onhoudbaarheid van dit beweren is in het oog vallend. Verre van mij de bespottelijke pretentie, om wien ook en vooral niet een mijner ambtgenooten, te willen leeren en voorschrijven wat hij hebbe te doen of te laten. Maar evenmin mag men mij of ieder ander het regt betwisten, om cordaat met open visier en eerlijke wapenen op te komen tegen misbruiken, die eene smet werpen op onze Hoogeschool, door wien zij ook worden gepleegd. Met nog te meer nadruk wil ik mij dit regt niet zien ontrukken, omdat ik mij bewust ben, niet tegen personen strijd te voeren, maar alleen tegen de misbruiken zelve. Nimmer heb ik aan iemand minder achting en eerbied betoond, omdat ik wist en ondervond, dat hij, den ouden slenter volgende, deed, hetgeen bij mij hevige afkeuring en verontwaardiging opwekte. Zonder die reinheid van alle nevenbedoelingen, is het onzinnig, zich te willen aankanten tegen hetgeen in zich zelf kwaad en nadeelig is in verouderde en diepingewortelde vooroordeelen. Dat zelfs dit betreurenswaardig geval onder u niet algemeen wordt afgekeurd doet uw hart eer aan en is een sterk bewijs van den broederlijken band, die u aan elkander aansluit en *in geen geval* wordt verbroken. Maar zoodra alle onzuivere personaliteiten zijn verbannen, is het niet het hart, maar het oordeel en het gevoel van regt dat hier moet spreken. Ik zal u dit zelf doen erkennen door een voorbeeld, genomen midden uit het inwendig leven onzer Hoogeschool en de betrekking, die er bestaat tusschen u en uwe Hoogleeraren. Hoe groot een vijand van misbruiken ik ook wezen moge, ben ik niet te vergelijken bij diegenen onder u, die jaarlijks de pen voeren om alles aan te wijzen, zoowel in personen als zaken, wat laakbaar is en moet verbeterd worden of weggenomen. Ik geloof zelfs, dat mij die ijver nog voor een gedeelte is bijgebleven uit dien gelukkigen tijd toen ik was, hetgeen gij nu zijt, Student te Leyden. Het is op uwen leeftijd ligt te verklaren, dat men in zijnen ijver te ver gaat, en laakt en beschuldigt of hoont en bespot, hetgeen zulk eene bejegening niet verdiende. Het gevoel van eer, dat u thans bezielt, zal met uwen leeftijd en uwe betrekking in de maatschappij steeds sterker worden, en uw goede naam zal u boven alles dierbaar zijn, hetgeen gij eenmaal zult worden, dat zijn wij thans. Wie uwer stemt mij niet toe, dat men wel eens de bitterste en hoonendste spotternijen heeft in het aangezigt geworpen van hen, van wie men zeker wist, dat het hen diep in het hart moest grieven? Is dit edelmoedig en uwer waardig?

Een uwer Geschiedschrijvers verwijt mij, dat ik bij de Examina „dezen „toelaat omdat zijne vroegere leermeesters mijne vrienden zijn en een „anderen voortzet, omdat hij Professoraal bloed in zijne aderen heeft, „genen afwijs om oneenigheid met zijne familie."

Ik behoef *u* niet te zeggen, dat dit alles uit de lucht gegrepen is en voor mij niet kwetsend kan zijn, want: *il n'y a que la vérité qui blesse.* Maar zulke aanijgingen zijn daarom toch niet geheel vrij te pleiten van onedelmoedigheid. Zijt gij nu allen daarvoor verantwoordelijk? Ofschoon dit alles uit uwen naam geschreven wordt en nooit door iemand uwer openlijk wordt gewraakt en afgekeurd: zijt gij evenwel naar mijn oordeel daarvoor niet aansprakelijk. Maar evenmin en met hetzelfde regt is zulks het geval met het gebeurde, boven door mij gemeld.

Ik besluit deze, Mijne Heeren, door u aan te moedigen, om met mij en al uwe overige vrienden moedig voor uwe overtuiging te strijden en te blijven toonen, door uwe houding en gedrag, dat er in ons vaderland geen corps Studenten bestaat waarop de smetten, in uwen brief genoemd, minder kleven, en ik voeg hier nog maar bij den wensch, dat er nimmer tusschen u en mij meer oneenigheid moge bestaan dan er ooit bestaan heeft tusschen mij en de onbekende familie boven aangewezen.

Raptim (Geteekend) Van Harte
Leyden, T. V.
17 Mei 1855. C. G. COBET.

RIJKS-WERVEN.

Zoo is dan eindelijk aan den algemeenen wensch voldaan; een stelsel, den weg aanwijzende, volgens welken het herstel van onze zeemagt kan plaats hebben, en eene begrooting, reeds op dat stelsel gebaseerd, is bij de Staten-Generaal door de regering ingediend. Indereen zal voorzeker, met ons, die uitmuntend uitgewerkte stukken met de meeste belangstelling gelezen en overwogen hebben en met den minister tot de overtuiging gekomen zijn, dat de geldelijke opoffering, die van den staat geeischt wordt, dringend is; wij twijfelen dan ook geen oogenblik of de Staten-Generaal zullen met eene groote meerderheid het budget aannemen, althans wanneer zij van den minister de overtuiging erlangen, dat alle misbruiken en verspillingen van geld, zoo veel mogelijk, een einde zullen nemen. Deze misbruiken en verspillingen van geld nu hebben vooral nog plaats op 's rijks werven; dit stellen wij ons voor, kortelijk aan te toonen, en naar onze wijze van zien, zullen wij de middelen tot herstel aangeven.

's Rijks werven noemden wij in een vorig artikel „analogue met de nationale werkplaatsen van 1848 te Parijs;" en in waarheid dat gezegde is niet veel overdreven; men informere bij de zee-officieren, die met hunne schepen in uitrusting of reparatie daarop lagen, vooral bij die, welke in de gelegenheid waren, geruimen tijd achtereenvolgens het werk aldaar na te gaan, zonder er bepaaldelijk geëmploijeerd te zijn; men bezoeke gedurende eenigen tijd, niet in het gezelschap van den directeur, maar alleen, de werven; in een woord, men onderzoeke, en men zal de overtuiging krijgen, dat aldaar van hoog tot laag alles slecht ingepikt is. Bij voorbeeld: Eenheid in het administrative werk bestaat niet, ingenieurs, equipagemeesters, magazijnmeesters, enz., zijn zoo vele op zich zelve staande magten, tusschen welke, in den regel, niet de minste over-

eenstemming in handelen heerscht; veeleer bestaat er meestal tusschen hen eene soort van naijver van magt, eene zekere vrees, dat de een zich te veel op het terrein van den ander zal begeven; de administrative voorschriften worden in den minst mogelijk liberalen zin opgenomen, en als een wapen gebezigd, om zich te doen gelden. Het is belagchelijk, welk eene correspondentie op dezelfde werf tusschen die bureaux onderling en dat van den directeur bestaat, om nog niet te spreken van de briefjes van ontvangst, afgifte, doorvoer en de Hemel weet voor welk einde al niet. Met het in acht nemen van overdrevene administrative vormen, wordt een verbazende tijd verspild ten koste van het eigenlijke werk; de ingenieur en de equipagemeester moeten zich negen tiende van den tijd met administratie bemoeijen, dat wordt hoofdzaak, en het bouwen, tuigen en uitrusten van schepen bijzaak. Wil men deze geheele omslagtige en tegenwerkende administratie doen ophouden, ten voordeele van de algemeene zaak, men stelle slechts één bureau daar, waar de geheele verantwoording onder één hoofdcommies geschiedt, waardoor men tevens den zwerm van commiezen en klerken, die in den regel, niettegenstaande de omslagtige administratie, van 10 tot 12 en van 1½ tot 3 ure, slechts gedeeltelijk zoogenaamd administreren en gedeeltelijk, met de pen achter het oor, bezig zijn met over de belangen van Europa te keuvelen, tot op meer dan de helft zoude kunnen verminderen.

Is de administrative inrigting op 's rijks werven ellendig, met de regeling van de werkzaamheden is het niet beter gesteld; alle eenheid wordt ook daar gemist; men zoude denken, dat de hoog bezoldigde directeur de door het ministerie opgegevene werkzaamheden voor het jaar met zeker overleg regelde; dat, wanneer er eenige active schepen in reparatie liggen, door hem dusdanige orders werden gesteld, dat alles achtereenvolgens regelmatig en met spoed ten uitvoer wierd gelegd; dat hij, in een woord, den loop der werkzaamheden regelde, en er aan niets gewerkt of niets aangemaakt kon worden, zonder zijne voorkennis, zoodat het onmogelijk is, dat er verspillingen plaats hebben ... Zoo moest het wezen, maar zoo is het niet. De directeur dirigeert niets, zijne bemoeijingen bepalen zich hoofdzakelijk tot het toezenden aan den ingenieur en den equipagemeester van afschriften van algemeene en bijzondere werkorders, afkomstig van het ministerie, hun te zeggen, op het algemeen ontvangene rapport van den kommanderenden officier: „dat schip heeft reparatie noodig," en dan gaan de ingenieur of equipagemeester aan het werk of niet aan het werk, regelen de werkzaamheden met overleg of niet met overleg, alles naar goedvinden, of liever, alles naar mate zij tijd hebben. Deze Heeren hebben, zoo als wij reeds aanmerkten, zoo veel schrijverij te verrigten, moeten zoo veel rapporten opmaken, zijn in zoo vele commissien van keuringen, beproevingen als anderzins benoemd, dat er voor hun eigenlijk werk geen tijd overschiet, en grootendeels alles op den scheeps- en huistimmermansbaas en op den bootsman neêrdraait, die weder de regeling van vele zaken aan de kommandeurs van de verschillende ploegen overlaten. Men vrage eens aan de eerste officieren der schepen, wat een moeite het hun kost, wat een knoopen zij zelfs bij die onderknuppels moeten draaijen, om voor hunne schepen hoogst benoodigde zaken gedaan te krijgen. En dan de wijze hoe er gewerkt wordt, het is God geklaagd, ga op de werf, tel de leêgloopers, zie hoeveel quasi opzigters, bewaarders, werklieden, enz., enz., bezig zijn met niets doen, als praten, kijken, naar de beste kamer gaan, meten, passen, modelletjes maken, mooije lettertjes op de als kabinetswerk afgewerkte mallen schilderen, orders gaan vragen, wachten op de komst van den ingenieur, om in zijn bijzijn een malletje te passen (Z. Ed. komt soms den geheelen dag niet en dan blijven zij wachten). Voorts met hun vier en twintigen een plank dragen, die twee man kunnen dragen en meer dergelijke werkzaamheden meer. Ziet een werf aangaan en let op, een half uur voor het afgaan, en gij zult met ons bekennen, dat er meer dan het dubbele kon gewerkt worden; ziet gij hier of daar goed werken, maak er dan staat op, dat het aangenomen werk is, ja, als de werf aangaat, kunt gij ze uitpikken, die bezig zijn met aangenomen werk. En aan dit een en ander is niets te veranderen, zoo lang de geheele werforganisatie niet veranderd wordt. In hoofdtrekken zouden wij de inrigting als volgt wenschen:

De directeur moest wekelijks in overleg met den ingenieur en equipagemeester de werkzaamheden regelen en iederen avond van hen schriftelijk rapport krijgen wat er verrigt is, en wat den volgenden dag verrigt zal worden, alles kort en zakelijk, waarvan dan in het bureau boek moest worden gehouden. Al de werkzaamheden moesten bij aanneming gaan, op volgende wijze: Men benoeme zoo veel timmermans-bazen als er schepen op stapel staan, deze zijn ieder voor hun schip verantwoordelijk, dat het werk goed verrigt wordt en dat de materialen met zuinigheid gebruikt worden. De materialen worden door de bewaarders van het magazijn op een bonnetje van den baas afgegeven, des avonds geven de baas en de bewaarder hiervan schriftelijk kennis aan het bureau. Zoowel de bazen als de bewaarders neme men uit den waren burgerstand en bezolige hen goed. Aan het hoofd, zoo van de smederij, als van de huistimmermans-winkel, mastenmakerij, schilders winkel, enz., stelle men een baas aan, onder wiens verantwoordelijkheid, enz., als de scheepstimmermanbazen. Men stelle voorts zoo veel [illegible] scheepstimmermans-ploegen van 25 man op [illegible] zijn; deze kommandeurs, zoo mede de werklieden, worden niet bezoldigd, zoo lang als de tegenwoordige werklieden nog in wezen zijn, worden de ploegen uit hen geformeerd; later laat men de keus van de werklieden aan de kommandeurs over, die echter verpligt zullen zijn, over te leggen een bewijs van goed gedrag en bekwaamheid, af te geven door den wijkmeester en vorigen baas, en tot het afleggen van eene proef bij een der scheepstimmermansbazen.

Het werk van de nieuw te bouwen schepen wordt in groote afdeelingen verdeeld, bijv. het schip in zijn spanten zetten, het leggen der langs en dwars verbanden, het leggen der buitenhuid, enz.; voor ieder van deze werkzaamheden worden er tarieven gemaakt, door den ingenieur in overleg met de bazen, onder goedkeuring van den directeur en minister. Wanneer nu een schip op stapel zal gezet worden, worden de kommandeurs, na ruggespraak met hunne ploegen, in de gelegenheid gesteld, in te schrijven, voor welk bedrag zij achtereenvolgens de verschillende afdeelingen, tot den vollen bouw toe van het schip, aannemen, af te bouwen. De minste inschrijver, mits beneden het tarief, krijgt het werk, wordt er niet beneden het tarief ingeschreven, dan wordt het werk aan bepaalde ploegen gegeven, die verpligt zijn voor den tarief-prijs te werken. Het is klaar, dat in het bureau aanteekening wordt gehouden, aan welke werkzaamheden de ploegen dagelijks bezig zijn en dat de werklieden verpligt zijn, de bepaalde uren dagelijks op de werf door te brengen. Wekelijks diende de betaling aan het werkvolk te geschieden, berekend naar het gedeelte, dat van het aannemings- of tarief-werk afgewerkt is, volgens daartoe door de bazen te verstrekken opgaven.

Na al het bovenstaande zal het overbodig zijn, veel uit te wijden over de wijze, hoe de regeling van het werk op de andere werkplaatsen naar ons inzien dient plaats te hebben; beschietwerk bijv. kon door de huistimmerlieden, ook in ploegen verdeeld, op gelijkvormige wijze verrigt worden, maar overigens dienen deze volgens tarief te werken, hetgeen ook moet plaats hebben in smederij, schilderswinkel, modelmakerij, mastenmakerij, enz, aangezien het aannemingsstelsel daar bezwaarlijk in praktijk te brengen is, als bij het vervaardigen van groote stukken; daar dan werkt men volgens tarief.

De bazen in die werkplaatsen, krijgen voor die zaken, welke niet reeds volgens order van den ingenieur in voorraad vervaardigd en in het magazijn gestort zijn van den scheepstimmermansbaas eene schriftelijke opgaaf wat vervaardigd moet worden; zij ontvangen op een bonnetje uit het magazijn de materialen, en een en ander, zoo wat ontvangen als wat afgewerkt is, wordt 's avonds door hen aan het bureau schriftelijk opgegeven en daar geboekt. Van zelf wordt op deze wijze alles gecontroleerd, zoo door de opgaaf van ontvangst en uitgaaf van de bewaarders der magazijnen, als door de schriftelijke rapporten van de verschillende bazen. Al deze schriftelijke opgaven moesten slechts bestaan uit een met potlood geschreven briefje; in het groote bureau wordt alleen van alles volgens die opgaven boek gehouden, en van al het gebeurde rederen avond door den hoofdcommies aan den directeur gerapporteerd.

Voor de schepen, die in reparatie komen, wordt zoo veel mogelijk op dezelfde wijze gehandeld, en kan het bezwaarlijk, dan wordt het bedrag getaxeerd, volgens een algemeen tariefplan.

Bij het in gereedheid brengen van het tuig, zeilen, enz, zoo mede bij het optuigen als anderzins, kan het principe van aanneming, tarief en taxatie op eene gelijke wijze in werking worden gebragt.

Eindelijk, diende men, zooveel mogelijk, alles wat in voorraad kan aangemaakt worden, bij particulieren buiten de werf aan te besteden.

Wanneer men dan, op eene wijze zoo als wij voorgesteld hebben, de werkzaamheden en de verantwoording der werven regelde, dan kan men verzekerd zijn, dat er niet meer geluijerd zal worden, dat er geene administrative tegenwerkingen meer plaats zullen grijpen, en dat er niets meer zal kunnen geschieden zonder voorkennis van den directeur. De ingenieurs en equipagemeesters zullen slechts hebben te bevelen, en zich met het ontwerpen en het hoofdtoezigt van het werk te bemoeijen hebben, zoodat zij zich alsdan in hunnen waren werkkring zullen bewegen.

Wij weten wel, dat wij, in dit alles, door de werf-geroutineerden tegen zullen gesproken worden, dat zij zullen beweren, dat alles perfect ingerigt is, dat ons plan onuitvoerbaar is, en wat des meer zij, maar wij recuseren hen als *belanghebbenden*; dat de Staten-Generaal, wat dit belangrijk punt aangaat, een onderzoek instellen, onbevoordeelde mannen van het vak raadplege, en wij zijn verzekerd, dat men althans zal ontwaren, dat, zoo als wij zeiden: „thans daar alles van hoog tot laag slecht ingepikt is." Wij herhalen het, het is onze innige overtuiging, eene overtuiging rustende op kennis van zaken: voor de bestaande bedragen aan werkloon en administratie kan het dubbel werk verrigt worden. Persoonlijke consideratien immers mogen eene nuttige hervorming niet tegenhouden, even als wij vertrouwen, dat men bij het te voorziene [illegible] der [illegible] tot berging van artillerie, machinerie en scheepsbenoodigdheden, die in conservatie liggende schepen, de ambtenaren van de werven uit de rijks gebouwen, waar zij zonder eenig regt vrije woning genoten, zal [illegible] elogeren, en die woningen tot magazijnen zal doen inrigten, en men niet uit *medelijden* nieuwe kostbare magazijnen zal doen aanbouwen.

Nog eens, wij bevelen dit onderwerp ten sterkste den leden der Staten-Generaal ter overweging aan; op de werven toch zal een groot gedeelte van de toe te stane sommen verwerkt worden, en het kan niet onverschillig zijn, hoe met die sommen geleefd wordt, althans bij ons weegt dit onderwerp zoo zwaar, dat, hadden wij de eer volksvertegenwoordiger te zijn, wij, hoe ook ingenomen met het stelsel en den persoon van den tegenwoordigen minister van marine, bepaaldelijk onze stem weigeren zouden, zonder stellige waarborgen, dat de geld- en tijdverspillingen op 's rijks werven eindelijk een einde zullen nemen. Z.

Aan de Redactie van het Algemeen Handelsblad.

In de onlangs daargestelde Mail-courant voor N. L, getiteld: *Tjaraka Welanda*, van 6 dezer, lees ik een artikel, ten opschrift voerende „de Heer L. van Vliet," dat mij noopt een paar regelen tot u te rigten, met verzoek die plaats te geven in uw veel gelezen blad.

Geheel de redenering, volgende op de bij dat artikel plaats hebbende mededeeling eener ministeriele beschikking, welke — naar genoemde Courant berigt — door den Heer minister van kolonien zou genomen zijn ten opzigte van een dien staatsdienaar aangeboden verzoekschrift „naar „aanleiding van het door de Tweede Kamer der Staten-Generaal, op den „3den Maart jl. genomen besluit omtrent het tweede punt van beklag aan „de Kamer" rust op eene dwaling. De *Tjaraka* schrijft: „Toen de Heer „van Vliet in 1843 een paspoort nam om van Buitenzorg naar Cheribon „te reizen, was derhalve de publicatie van 9 Januarij 1821 nog in volle „werking. Hij mogt *doorreizen*, maar mogt zich zonder vergunning van „den resident niet *ophouden*;" terwijl echter nimmer werd beweerd, dat ik mij in de Preanger zou hebben mogen ophouden krachtens „eene „paspoort om van Buitenzorg naar Cheribon te reizen," en de publ. van 1821 niet op mij werd toegepast ter zake van verboden handel in koffij, als wel om iets daarnaar gelijkende! Integendeel, uit de voorhanden van het Indische bestuur en van het gouvernement afkomstige bescheiden, blijkt:

a. Dat ik mij naar Tjanjor begeven hebbende, om te onderzoeken of ik al dan niet zou op mij nemen de regts-verdediging van een Chinees voor den raad van justitie te Batavia, die van eene veroordeeling door den landraad te Tjanjor appel aan dien raad aangeteekend en bij die gelegenheid kennis gemaakt hebbende met den resident der Preanger Regentschappen, door hem ten zijnen burele werd werkzaam gesteld, ten einde hem in zijne ambts-bezigheden ter zijde te staan. (Zulks zou plaats hebben zonder genot van traktement; zijnde daarentegen door den resident toegezegd, dat hij van den gouv.-generaal zou verzoeken, mijne benoeming tot secretaris der residentie);

b. Dat ik dien ten gevolge have en goed naar Tjanjor heb doen overbrengen en mij aldaar met der woon had neêrgezet;

c. Dat de resident, op grond dat hij zou zijn gekrenkt bij hetgeen door mij ten behoeve van den sub *a* bedoelden Chinees bij den raad van justitie was voorgedragen, korten tijd nadat ik mijne werkzaamheden ten zijnen burele had aanvaard, eensdeels, de gemelde plaatsing en belofte introk, anderdeels, gelastte, dat ik binnen zes dagen de residentie zou „ontruimen."

Derhalve bevond ik mij in de Pr. Reg met voorkennis en toestemming van den resident gevestigd als ingezeten, en werd mij gelast de residentie te ontruimen bloot wegens eene handeling, volstrekt niet staande ter beoordeeling van den resident.

Zoo, en niet gelijk door de *Tjaraka* wordt voorgesteld, „stond de zaak geschapen."

En nu de paspoort, „om van Buitenzorg naar Cheribon te reizen:" wat is daarvan? Dit: De verbolgenheid van den resident wegens het ten behoeve van den Chinees aangevoerde voor den raad te Batavia, werd door mij toegeschreven aan onbekendheid met regtskundige aangelegenheden; uit dien hoofde maakte ik gebruik van eene zich toevallig aanbiedende gelegenheid, om naar Buitenzorg te rijden, ten einde den resident aldaar (welke vroeger lid was in den raad te Samarang en op zeer vriendschappelijken voet verkeerde met den resident) te verzoeken, hem in te lichten en te trachten tot andere gedachten te brengen.

Te Buitenzorg aangekomen, vernam ik echter van den adsistent-resident, dat hij bereids van den resident der Preanger had ontvangen eene officiele aanschrijving ten mijnen opzigte, houdende kennisgeving, dat mij het verblijf aldaar was ontzegd, en, mitsdien meende niet meer in der minne te kunnen handelen, in zwarigheid te moeten maken, mijne pas af te teekenen voor „terugkeer naar Tjanjor." Zulks gaf aanleiding tot een gedachtenwisseling met dien adsistent-resident, welke leidde tot het voorstel: dat hij mij eene pas zou geven naar Cheribon. Hij zeide: vermits de groote weg van Buitenzorg naar Cheribon door Tjanjor gaat, stelt u zulks in de gelegenheid van eene pas voorzien naar Tjanjor terug te keeren, zonder dat ik in botsing kom met het bestuur aldaar....

Het feit is dus, dat ik, om niet in onmin te geraken met den adsistent resident van Buitenzorg, [illegible] teruggekeerd met eene pas *ingezeten van Tjanjor*, (althans is tot nu niet bepaald het tegendeel te betoogen en schijnt mij zulk een betoog onmogelijk toe); derhalve vermogt ik mij te Tjanjor ophouden zoo lang mij goeddacht, immers zoo lang — aangenomen de publicatie van 1821 was nog in volle werking — geen verboden handel door mij gedreven werd en deswege niet *door den gouverneur-generaal* ontruiming was bevolen; tenzij - gelijk reeds in een hoofd artikel van het dagblad *de Grondwet* van 23 October jl. werd opgemerkt - gesteld worde: „dat verleende vergunning tot inwoning op de drie hoofdplaatsen der Preanger-Regentschappen," zij het „tot wederopzeggens" *naar welbehagen van den Resident*, door dezen mogt worden ingetrokken, en dat *iedere* opzegging van verblijf door den resident der Preanger-Regentschappen, door dezen, op eigen gezag, met geweld zou hebben mogen worden ten uitvoer gelegd.

Stelt de redactie der *Tjaraka* dat niet gelijk ik vertrouw, dan zal zij, na kennisneming van deze teregtwijzing, niet aarzelen, in haar aanstaand nummer toe te stemmen, dat de beklaagde verdrijving zoo wel wat betreft het *wezen* als den *vorm* was onregtmatig.

Met de meeste onderscheiding, enz.

's Hage, Mei 1855. VAN VLIET.

CONCERT- EN TOONEELNIEUWS.

AMSTERDAM, Zondag 20 Mei.

Stadsschouwburg. De eerste uitvoering van Marschner's *Vampyr* op Dingsdag jl. was vrij verdienstelijk en gelukkig. Bijzonder heeft zich onderscheiden de heer Chrudimsky als Edgar Aulnej door een zuiveren zang en eene aangename voordragt. Dit werd gretig erkend door het talrijke publiek, dat hem met bijvalsbetuigingen als overlaadde. Mw. Hartmann zong de bij lang niet gemakkelijke partij van Malmina met kracht en helderheid van stem en de vereischte bravour en schakering; jammer maar, dat de kortheid van hare ademhaling haar niet gedoogde aan de loopende passages de behoorlijke binding te geven. Aan hare talenten en verdiensten alsmede haren ijver werd als naar gewoonte eene eervolle hulde bewezen. Mw. von Marra als Janthe, Mej. Picker als Emmy, den Heer Bartsch als lord Ruthven en anderen viel een regtmatige bijval ten deel. In het schoone quartet-drinklied en het daarop volgende kijf-tooneel, welke beide een bijzonder genoegen verschaften, onderscheidden zich bovenal de Heer Roberti als Tom Blunt en Mw. Eberius als Susanna. Koor en orkest hebben zich over het algemeen zeer wel van hunne respective taak gekweten. Den ijverigen en kundigen orkestmeester geven wij in bedenking, of hij [illegible] tempos niet wel wat te schielijk genomen heeft. Op Dingsdag e. k. verwacht men de eerste der drie gastvoorstellingen van den vermaarden baritonzanger Pischek, die bij gelegenheid van het groote Muziekfeest in den voorgaanden zomer te Rotterdam zich zoo bijzonder aan het Nederlandsche kunstminnend publiek heeft aanbevolen, zoowel door zijne kracht en welluidendheid van stem, als door juistheid van uitvoering en door het uitdrukkingsvolle van zijne voordragt. Door het Nederduitsche tooneelgezelschap is, als naar gewoonte, niets nieuws ten tooneele gebragt. Het strekt intusschen aan onze beminnaars van het nationaal schouwtooneel tot genoegen den Heer A. Peters van tijd tot tijd nog eens weder te mogen zien optreden, zoo als dan ook in den loop dezer week weder geschied is, en wel in het onderhoudende tooneelspel: *Stille Waters hebben diepe Gronden.*

Grand Theater in de Amstelstraat. Het Hoogduitsche tooneelgezelschap gaat voort alle avonden een talrijk publiek uit te lokken tot zijne zoo verdienstelijke en onderhoudende voorstellingen. Zoowel het sentimentele genre, b. v. *Marie oder treue Liebe*, als het vrolijke en koddige, b. v. *der Kapellmeister, die junge Pathe, die weibliche Schildwache, Eulenspiegel*, enz, vinden liefhebbers, die zich er mede vermaken, en de hoofdpersonaadjen, de Dames Seebach, Münster, Stern, Frey, de Heeren Günther, Freij, Blank, de Marchion, Fühling, Neuber, Stolte, Hoffmann enz., toejuichen. Eerstdaags verwacht men eene eerste voorstelling van het (bij ons reeds onder den titel van *Jan de Koetsier* gunstig bekende) tooneelspel *der Droschken-Kutscher*. Met het einde der maand zal, naar wij vernemen, deze schouwburg voor dit Saizoen worden gesloten.

Salon op den Singel. Maandag jl. is deze Salon met eene gunstige voorstelling geopend. De Heer Corail, eerste komiek, die veel losheid, vuur en talent in zijn spel ten toon spreidt, en Mw. Corail, voor het vak van *Ingénuités* en *Secondes amoureuses* geëngageerd, die een natuurlijk, ongedwongen spel bezit en met smaak coupletten voordraagt, bleken al dadelijk eene goede aanwinst te zullen zijn. De Heer Lemer, Mw. Bossan en andere aangebleven leden van het voorgaande gezelschap werden bij hunne wederoptreding in het allerliefste blijspel *Mlle. Rose* met onderscheiding door het publiek ontvangen; ook aan den Heer Delattre en Mw. Lafaye viel deze eer ten deel. Gisteren avond debuteerde de Heer Delerot, *premier rôle*, in het geliefkoosde tooneelspel *On demande un Gouverneur* en wel met een uitstekend succes. Twee maal werd hij met algemeene stemmen, te weten na het eerste en na het tweede en laatste bedrijf, teruggeroepen. Behalve dien werd de Heer Lemer, als naar gewoonte, in de rol van Benjamin toegejuicht. Mej. Emilia Molé, die de plaats van Mw. Guilbert zal vervangen, debuteert in den loop der volgende week; en Mej. Clémence Gavard, die Mw. Faldonij zal vervangen, wordt eerstdaags verwacht. Het is te wenschen, dat de débuten gunstig en de completering van het tooneelgezelschap naar het genoegen der habitués en abonnés moge zijn, opdat de ijverige en kundige directeur, de Heer Lavergne, door een druk bezoek voor zijne moeite en kosten beloond worde.

Park. In het groot *Militair Harmonie-Concert* van verleden Zondag werd o. a. *Bouquet des Mélodies, chantées par Mad. Jenny Goldschmidt-Lind*, eene nieuwe fantaisie van den Heer A. Berlijn, voor de eerste maal uitgevoerd, en wel met zooveel bijval, dat er met algemeene stemmen eene herhaling verzocht werd, die op nieuw groot genoegen gaf. Heden avond zal er weder eene herhaling plaats vinden. Naar wij vernemen zal er binnen kort eene nieuwe compositie van den Heer A. Berlijn, te weten een vierstemmig mannenkoor *Zur Wanderschaft*, opgedragen aan de Liedertafel *Eutonia*, bij den Heer Th. J. Roothaan, muziekhandelaar alhier, in het licht verschijnen.

Fransche Tuin. Vier brillante concerten hebben er in den loop dezer week plaats gevonden, te weten 13, 15, 17 en 19 dezer, en hebben zich respectivelijk op dezelve als Solisten met bijval doen hooren de Heeren F. W. Schulze en C. Rademaker, fagot, Jacques Oliveira en August Manns, viool, de Jong en J. Hummel, fluit, enz. Door het orkest zijn een aantal pikante en bevallige muziekstukken, onder de leiding van den Heer A. Manns, uitstekend uitgevoerd.

Tuin de Nederlanden. Het schoone weder begint een zeer gunstigen invloed op het bezoek van dezen schoonen tuin uit te oefenen; de talrijke bezoekers vermaken zich tevens met de fiksche uitvoeringen van het wel bezette orkest onder de leiding van den Heer J. C. von der Finck, en met de meesterlijke solo-voordragten van de Heeren A. Gravenstein jr., viool, J. W. Kleine, clarinet, J. C. von der Finck, pianoforte en klarinet, Snijders, violoncello, A. van der Finck, waldhoorn en anderen.

Apollo-Lokaal. De opening van dit zoo schoon gelegen lokaal en tuin aan de Hoogesluis, van waar men een heerlijk [illegible] zochte brug, op den breeden Amstelstroom, op de Stadhouderskade heeft, lokt vele wandelaars uit, om van daar die onderhoudende tafereelen te genieten. Daarenboven vinden zij in de voortreffelijk gebouwde ruime en hooge zaal *De Saksische kapel*, een orkest van een twintigtal toonkunstenaren, die, onder de leiding van den Heer W. Barth, moderne bevallige muziekstukken juist en pikant uitvoeren.

Met de meeste belangstelling hebben wij gezien, dat het *Quartetto* voor twee violen, alt en violoncello, hetwelk, gecomponeerd en opgedragen aan de Heeren van Bree, Fischer, Bunte en Merlen, door onzen zoo verdienstelijken stadgenoot den Heer B. Koch, vroeger door gezegde vier Heeren op hunne Quartet-Vereeniging, naast werken van Haydn en Beethoven, met zoo veel bijval uitgevoerd werd, thans in druk verschenen is bij de Heeren Gebr. Schott, in Ments, en dus ook alhier ter stede bij onze muziekhandelaars, de Heeren Theune & C°. en anderen verkrijgbaar is. Het strekt ons tot eene bijzondere voldoening, dat de gunstige beoordeeling, welke wij bij gelegenheid van het verslag geven, der gezegde uitvoering over dit klassieke werk in ons blad gegeven hebben, door de vermaarde kundige uitgevers van muzikale werken, de gezegde Heeren Gebr. Schott, die hetzelve aankochten en uitgegeven hebben, bevestigd is geworden. Het is een goed doorgewerkt, in den klassieken vorm, naar het voorbeeld der eerste meesters in de kunst, geschreven quartet: de fugatieve en dubbel-contrapunctische behandeling der hoofd-themas is meesterlijk, en verschaft zoowel aan het gehoor als den geest een uitstekend kunstgenot, mits het werk naauwkeurig en met inachtneming van alle nuances uitgevoerd worde. Wij vertrouwen, dat onze dilettanten zich zullen beijveren eene proeve er van te nemen.

Bij den Heer Th. J. Roothaan, muziekhandelaar alhier, is dezer dagen de vijfde afdeeling der *Nouvelle méthode pour le Piano à l'aide de Transpositions* van onzen verdienstelijken stadgenoot, den Heer J. D. Brachthuizer, verschenen. Wij hebben met genoegen gezien, dat ook deze afdeeling ons weder in ons gevoelen bevestigt, dat dit werk eene der nuttigste, zinrijkste en doelmatigste leerwijzen is, om een degelijken pianoforte-virtuoos te vormen, en dat hetzelve met der tijd eene algemeene vermaardheid zal verkrijgen.

Uit Utrecht meldt men ons, dat de Heer P. M. Bekker, violoncel-virtuoos van Middelburg, eerste prijs van het Brusselsche conservatorium, die zich sedert kort aldaar gevestigd heeft, in de entre-acte van Donizetti 's opera *der Liebestrank*, te dier stede op 16 dezer door het Hoogduitsche operagezelschap van Amsterdam uitgevoerd, de Fantaisie *Souvenir* [illegible] gespeeld [illegible] worden.

SCHAAKSPEL.

OPGAAF No. 425.

Wit begint en geeft op den 3den zet mat.

ZWART.

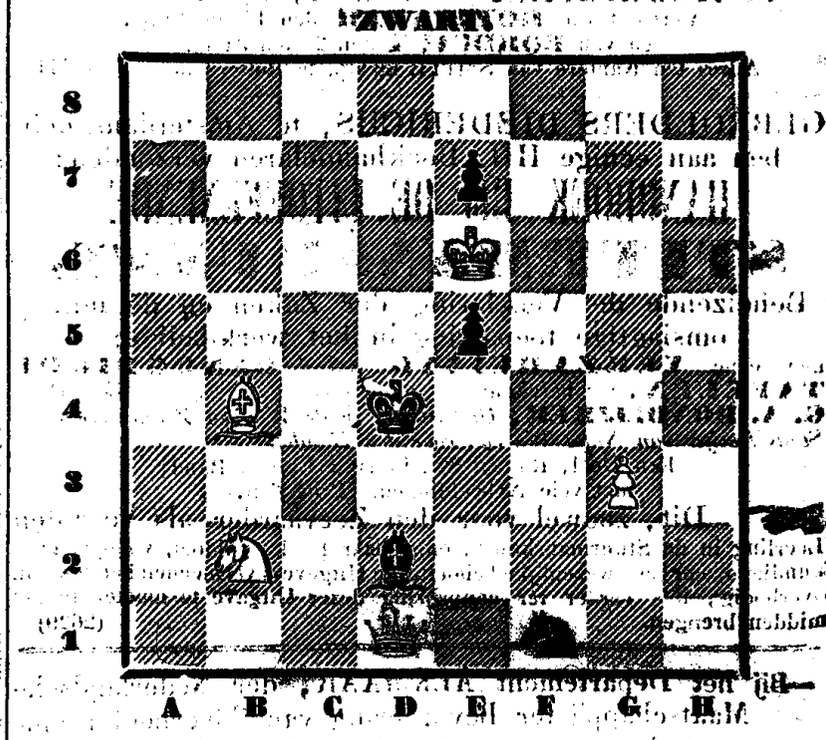

PROBLEMA'S.

1. Wit: Kon. H 5, Kast. A 2, Rheer A 1, F 1, Paard G 6, Pions D 4, G 2.
Zwart: Kon. E 4, Pions D 5, 6, F 6.
Wit geeft op den 3den [illegible]

2. Wit: Kon. D 2, [illegible] Kast. A 2, G 2, Rheer B 6, D 5, Paard A 8, Pions [illegible]
Zwart: Kon. B 7, Kast. H 7, Rheer E 6, Paarden B 7, H 6, Pion D 7, F 6.
Wit geeft op den 3den zet mat.

3. Wit: Kon. G 1, Kgin F 2, Paarden D 3, G 3.
Zwart: Kon. H 4, Kgin B 6, Rheer B 8, H 5, Paard B 3, Pions A 7, C 3, D 4, E 5, F 6, G 5, 7.
Wit geeft op den 4den zet mat.

OPLOSSING VAN N°. 424.

1.	Wit. C 7 op C 6	Zwart.	G 6 op E 5
2.	C 6 „ E 6		E 4 „ D 4 †
3.	E 6 „ E 5		Onverschillig.
4.	C 5 „ C 4 † en mat.		

OPLOSSING DER PROBLEMA'S.

1. Wit: E 1 op E 3, G 6 op D 6, B 5 op D 3 (met variatie).

2. Wit: H 6 op C 1, D 1 op D 6, D 6 op D 2, D 2 op D 4.

Wij hebben goede Oplossingen van de Opgaaf ontvangen van de Schaakgezelschappen *Et nos pona natamus*, te Zalt-Bommel; *Schaakliefhebbers* te Monnickendam, de HH. G. S. en J. D. B. te Dordrecht, Mr. E. H. L. M. te 's Hertogenbosch, D. A. en C. d. J. te Krommenie, C. M. te *Ema* alhier. De overige oplossingen waren niet goed.

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS. — GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOON.